

I ALLMÄNHETENS INTRESSE?

**En jämförande studie av elva svenska
och brittiska morgontidningsjournalisters
inställning till namn- och bildpublicering**

*Elin Hellström och Frida Jakobsson
Journalistprogrammet höstterminen 2009
Institutionen för journalistik, medier och kommunikation
Göteborgs universitet*

En studie i pressetik

DEN SOM SLÅR UPP nyhetssidorna i en engelsk morgontidning märker snart att människor som varit inblandade i olyckor eller brott omnämns med namn och bild på ett sätt som är ovant för oss svenskar. Det rutinmässiga publicerandet av identiteten på offer och gärningsmän i Storbritannien fick oss att undra över både den engelska och den svenska pressetiska traditionen. Vilka skillnader och likheter finns i journalisternas inställning till namn- och bildpublicering, och varför ser sederna så annorlunda ut i respektive land?

VÅR STUDIE BYGGER PÅ hur journalister på olika morgontidningar resonerar. Vi valde morgontidningar med kvalitetsambition eftersom vi anser att det gör en jämförande studie mer relevant och intressant än exempelvis en studie med journalister från kvällspressen. På de tidningar vi valt ut finns det en publicistisk tradition och vi antog att deras anställda journalister i större utsträckning hade funderat kring vad som är god journalistik ur ett etiskt perspektiv. Dessutom ser vi större generella likheter mellan svenska och engelska morgontidningar.

Vi har talat med fem journalister i England och

sex journalister i Sverige för att få reda på vilka värderingar, lojaliteter och etiska principer som ligger bakom beslutet att skriva ut namn eller inte. Resonerar de på liknande sätt, eller kan vi upptäcka ett mönster i tankesättet hos journalister från varje land? Stämmer vår grunduppfattning att de engelska journalisterna publicerar namn och bild tidigare och mer frekvent än de svenska?

EFTERSOM VI LEVER i en globaliserad värld där kommunikationen och nyhetsflödet sker i allt snabbare takt tycker vi att det är viktigt att sätta den svenska pressetiken i en internationell kontext, vilket vi anser kan intressera

andra medieengagerade. Då världen blir allt mindre påverkar olika länders medieklimate varandra i allt större utsträckning. I vår studie valde vi att jämföra Sverige med Storbritannien, främst eftersom vi upplever Storbritannien som en mediestormakt som ligger nära Sverige både geografiskt och kulturmässigt. Både Sverige och Storbritannien är välfärdsländer med ett demokratiskt politiskt system. Samtidigt ser medieklimate mycket annorlunda ut i de två länderna. Förhoppningen med vår studie är att genom de intervjuade journalisternas röster ge en tydligare bild av skillnaderna, men också av likheterna, i två presskulturer.

Frida Jakobsson

Elin Hellström

Innehåll

Tankar om etik.....3

Svensk och brittisk pressetik

Pressens poliser - hur allting började.....6-7

Hur pressens poliser arbetar idag.....8-9

Skillnader i två presskulturer.....10-11

Att publicera eller inte publicera

Så gjorde vi.....13

Att analysera etik.....14-15

Privat och offentligt.....15

Mordet.....16-18

Förskingringen.....19-21

Olyckan.....22-25

Medieklimate i förändring.....26-27

Sammanfattning.....27

Diskussion/Reaktion

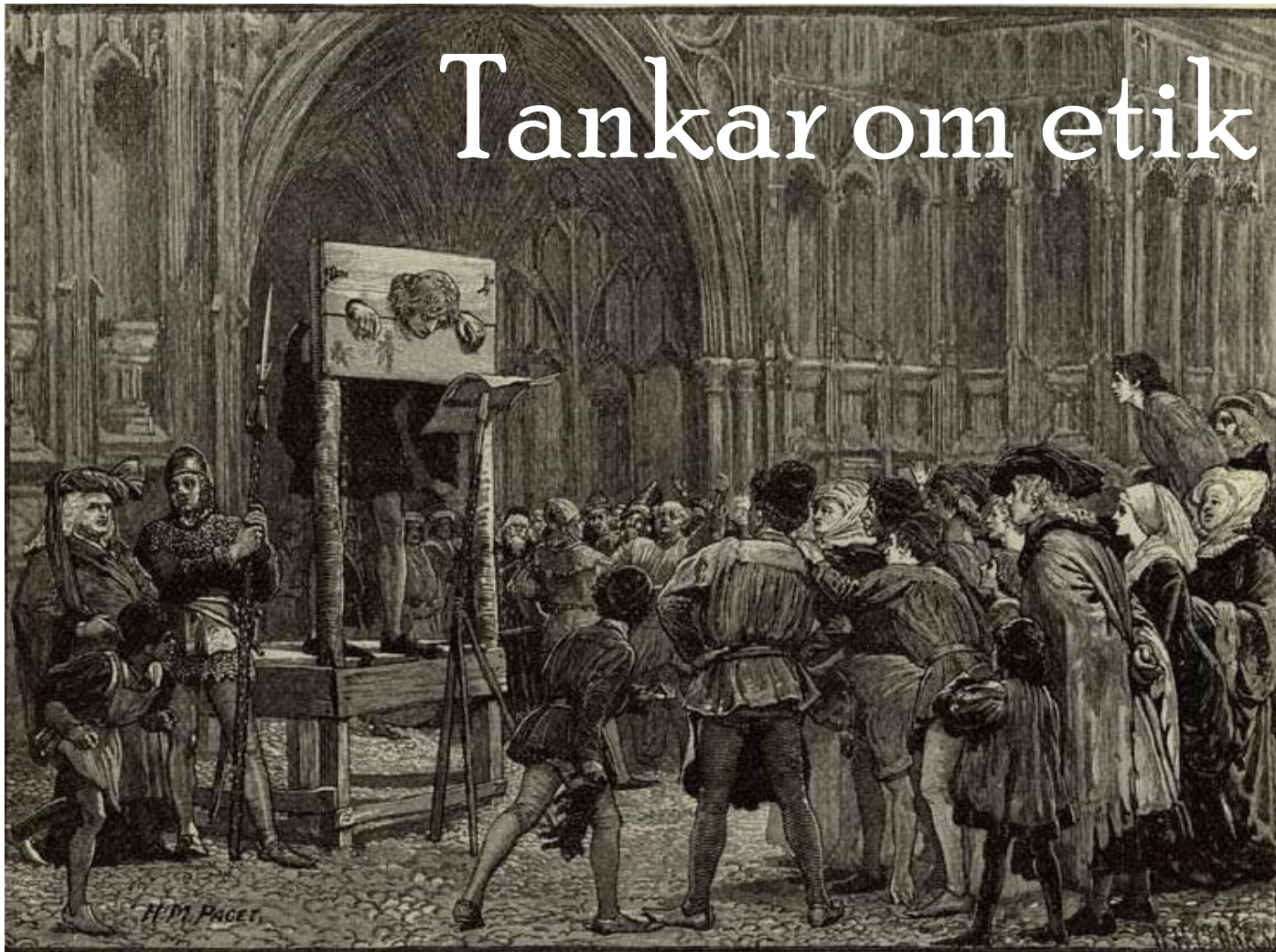
PON: Ella Nyström.....30-31

PCC: Alison Hastings.....32-33

Allmänintresse eller allmän nyfikenhet?.....34

Från ett perspektiv till ett annat.....35

Tankar om etik

Mannen vid skampålen heter Perkin Warbeck och året är 1499. Han har hängts ut till allmän beskådan eftersom han anklagats för landsförräderi, då han hävdade att han besitter den egentliga rätten till den engelska tronen. På den här tiden ansågs detta vara ett etiskt försvarbart sätt att visa upp brottslingar och jag har valt den här bilden för att illustrera att etiken, det vill säga hur vi förhåller oss människor emellan, är kulturellt och tidsmässigt bunden.

Magasinet som du håller i din hand problematiserar begreppet etik och visar att det som är etiskt försvarbart i Sverige kanske inte alls är det i England, och vice versa. Det visar att etik kan se väldigt olika ut beroende på vilket samhälle du lever i.

UNDER HISTORIENS GÅNG har många olika etiska principer fastslagits. Aristoteles menade att moralisk dygd

är att välja den gyllene medelvägen mellan två extremer. Om vi plockar in den principen i journalistiska sammanhang kan detta ses som en avvägning mellan att inte skriva något alls eller att berätta allt.

”**Det som är etiskt försvarbart i Sverige kanske inte alls är det i England**”

Vår religion har också bidragit med moraliska normer. För oss är det kristendomens etik baserad på kärlek till din nästa som ligger närmast till hands. Utifrån denna princip är det etiskt eftersträvansvärdt att acceptera en person som den är och älska, eller i alla fall respektera, den människan villkorslöst. Inom journalistiken kan detta kokas ner till respekt för människors privatliv och att skydda personer från onödigt negativ medial exponering.

Även Kant talade om en etisk princip som är intressant när man vill förstå vad som ligger till grund för olika typer av etiska beslut som fattas inom journalistiken. Han förespråkade att vi människor ska agera utifrån det mo-

raliskt rätta, och att detta måste göras oavsett konsekvenserna. Det moraliskt rätta såg han som tydliga ”grundlag” och en av dem är att alltid säga sanningen. För en journalist kan detta tänkande avspeglas i motiveringen att låta läsarna ta del av sanningen utan inskränkningar.

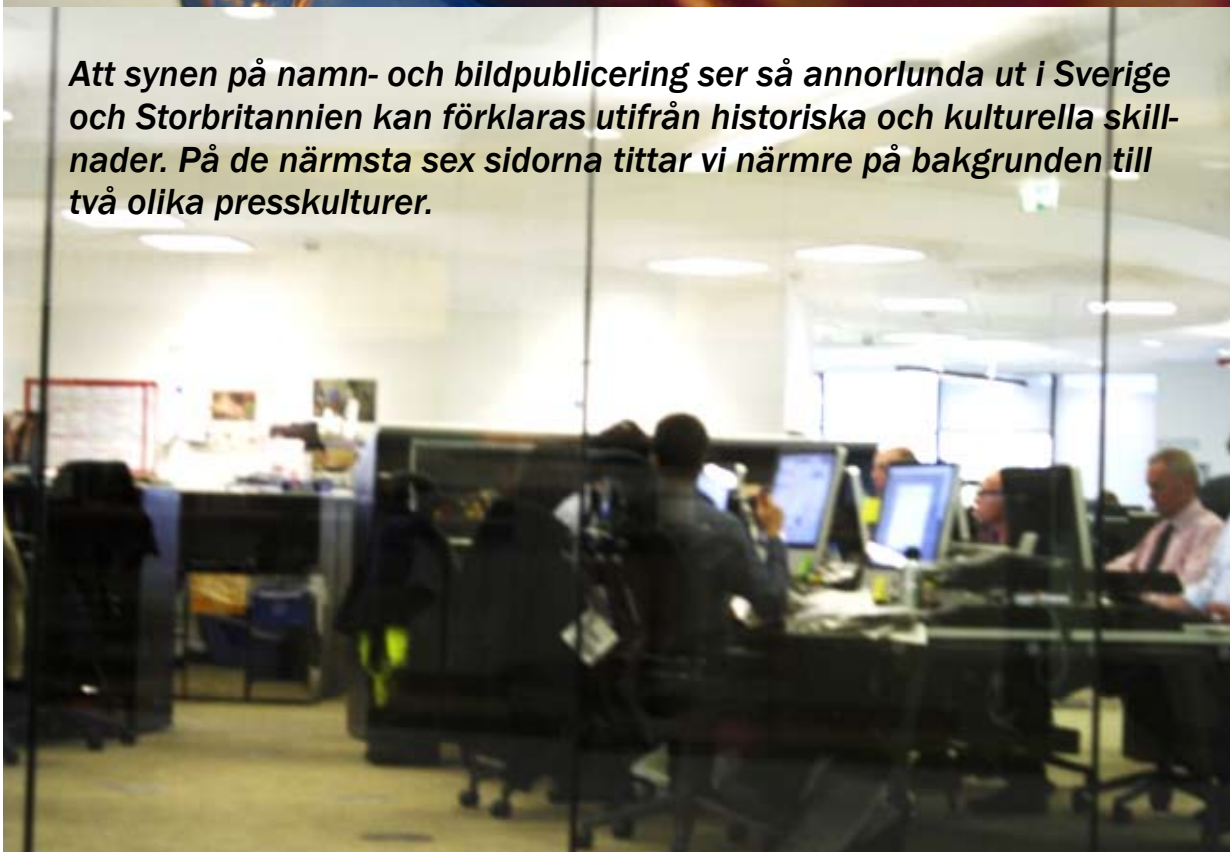
Detta är några exempel som illustrerar hur klassiska etiska principer kan användas för att tolka medieinnehåll.

MED BILDEN på Perkin Warbeck vill jag också illustrera ytterligare en sak, nämligen min egen förförståelse när jag tog mig an uppgiften att undersöka den brittiska pressetikern. Min kulturella tillhörighet gör att jag ofta hajar till när jag i brittiska artiklar ser namn och bild på människor som är inblandade i brott och olyckor. Jag tycker att brittisk press i alldeles för hög grad hänger ut personer till allmänhetens beskådan på ett sätt som får tankarna att vandra till medeltida skampålar.

Elin Hellström

Svensk och brittisk pressetik

Att synen på namn- och bildpublicering ser så annorlunda ut i Sverige och Storbritannien kan förklaras utifrån historiska och kulturella skillnader. På de närmsta sex sidorna tittar vi närmre på bakgrunden till två olika presskulturer.

De åtalade 16-

Ett år och åtta månaders ungdomsvård blir straffet för den 16-åring som i juni mördade en 15-årig flicka i Stureby. Samma påföljd får flickvännen som uppmanade honom till mordet. Ett rimligt straff, säger experterna. Övriga åtalade ungdomar i Söderförorten

Utanför rättssalen väntar familjer och journalister. När Södertörns tingsrätt skulle meddela domen i mordet fick rättsens ordning bära in extra stolar för att sitta alla.

När domen väl meddelas...

Pressens poliser

– hur allting började

I Sverige finns en lång tradition av pressetik genom självreglering som bygger på frivillighet, medan Storbritannien högst motvilligt bildade ett motsvarande system mer än 50 år senare. Idag har båda länderna var sin organisation vars huvudsakliga uppgift är att upprätthålla landets pressetiska riktlinjer: Press Complaints Commission (PCC) i Storbritannien, och Pressens Opinionsnämnd och Pressombudsmannen (PON/PO) i Sverige.

DET ÄLDSTA TECKNET på pressetikens födelse i Storbritannien härleds till 1873, då en liten, tunn handbok i journalistik publicerades. Ett kapitel i boken handlade om "rapporterings etikett".

Trots att boken i sin helhet handlade mer om praktiska detaljer i journalistiken, tog den även upp ett kriterium som i dagens läge är högaktuellt: relevans. Värt att notera är att 71,9 procent av de artiklar som behandlades av PCC förra året, handlade om just relevans.

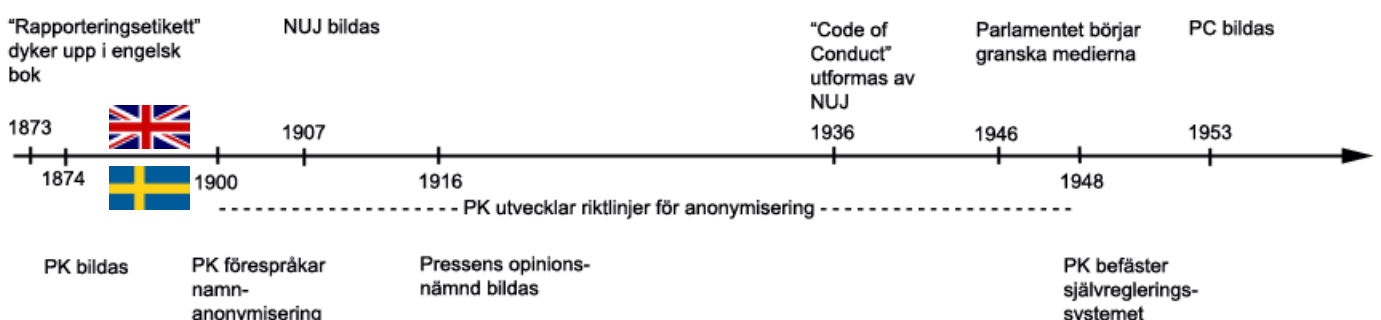
Andra etiska dilemman så som invadering av personlig integritet tog boken däremot inte upp. Sedan tog det lång tid innan någonting hände i den brittiska pressetiksutvecklingen. 1907 bildades National Union of Journalists, NUJ, men det var inte förrän på 1930-talet som NUJ väckte frågan om pressfrihet under etiskt ansvar. Återigen var det största problemet i brittisk media relevans. För att sälja extra mycket tidningar hade en tradition av att publicera extrema sensationsnyheter växt fram, med mindre fokus på sanningshalt och exakthet.

Det hade också skett en uppdelning av renodlade ämnestidningar, som konkurrerade med väl genomarbetat journalistiskt material, och folkliga tidningar, som fortsatte att skriva om sensationsnyheter och skvaller. De

folkliga tidningarna var de som ökade i upplaga, och trycket på att få till stånd ett generellt regelverk för pressetik ökade.

1936 formulerade NUJ Storbritanniens första "Code of Conduct". Många ledande journalister och tidningsägare var helt emot idén om ett regelverk

för pressen av rädsla över att styras för mycket i sitt arbete. Debatten om pressetik blossade upp på nytt, och NUJ tvingades till sist stryka tio av de 13 ursprungliga klausulerna. Ingen kvarvarande klausul tog upp skydd för den enskilde (privacy).

SVERIGE BÖRJADE i en helt annan ände. Genom tryckfrihetsförordningen har Sverige haft fri press med så få restriktioner som möjligt sedan 1766. Genom åren har det debatterats kring huruvida staten bör lagstifta kring olika pressetiska dilemman, men istället började ett självregleringssystem att formars av pressens egna organisationer.

1874 bildades Publicistklubben (PK), som ursprungligen var en sällskapsförening för anställda journalister i Stockholm. I slutet på 1800-talet började klubben diskutera hur kvalitén på rapporteringen kring brott och olyckor kunde förbättras. Vissa likheter med den brittiska diskussionen om relevans – trots att den i Storbritannien skedde 30 år senare – kan upptäckas då PK år 1898 antog ett uttalande om att tidningarna själva ska stå för notismaterial.

Notiserna var på den tiden utlagda på frilansare, som gärna överdrev sanningen för att få fler notiser sålda. Således har även Sverige en bakgrund av sensationsmakeri och överdrifter i tidningarna.

PK:SANDRA stora ämne handlande om namnpublicering. Redan år 1900 diskuterades huruvida det var rätt att skriva ut detaljerade uppgifter så som namn, födelseår och bostadsort, framför allt när det handlade om unga brottslingar. Syftet med att anonymisera var på den tiden för att skydda brottslingens familj undan offentlighetens ljus. Man ansåg att det var familjen som fick ta det stora straffet: skammen. Argumenten för namnpublicering var att andra oskyldiga blev felaktigt misstänkta,

och att namnpublicering underlättade lösningen av brottsfall.

Trots diskussioner för och emot, skickade till slut PK ut ett PM i april år 1900, till landets tidningsredaktioner om att man inte borde publicera namn på framför allt unga brottslingar och förstagsångsbrottslingar. Reglerna om anonymisering utvecklades efter hand och har alltid varit ett centralt ämne i den svenska pressetikdebatten. 1948 skärpte PK tonen, och självregleringssystemet stärktes i Sverige.

SAMTIDIGT VAR DEBATTEN om namnpubliceringens vara eller icke vara obefintlig i Storbritannien. Till skillnad från Sverige, som ju vid denna tidpunkt befäste självregleringssystemet, så var det politiska påtryckningar som utvecklade Storbritanniens pressetiska system. 1946 skrev två brittiska riksdagsledarmöter en motion om att tillsätta en kommission för att undersöka monopoltendenser i den brittiska pressen.

Resultatet blev "Royal Commission", som granskade den brittiska pressen mellan 1947 och 1949, för att sedan rapportera till regeringen. En av kommissionens slutsatser var att man borde starta ett allmänt pressråd, Press Council (PC), där ombud från hela tidningsbranschen skulle vara representerade. Efter ytterligare påtryckningar och långa diskussioner med landets pressorganisationer bildades till slut PC och det första mötet hölls 1953.

HUVUDSAKLIGEN ÄGNADE sig PC åt två saker; att verka för pressens frihet, det vill säga rapportera kring både tryckfrihetsinskränkningar och ägarmonopol, samt att övervaka pressens uppträdande och behandla klagomål. Den största skillnaden mellan PK och PC, var att PK kom till genom frivillighet, medan PC bildades efter politiska påtryckningar. Under de kommande 30 åren, fram till 1980, utfördes PC sitt ar-

bete motvilligt, och många ansåg dem partiska till tidningarnas fördel.

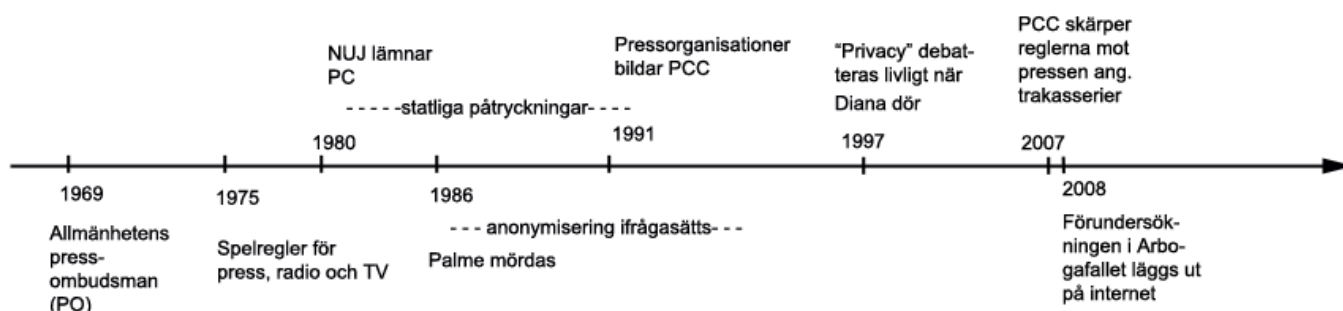
PARALLELLT MED att publicistreglerna utvecklades bildades Pressens Opinionsnämnd i Sverige. Tanken var att nämnden skulle verka som en hedersdomstol och lösa oenigheter. Men efter 50-talet blev arbetsbördan alltför tung. Kvällspressen gjorde sitt intåg på den svenska arenan, och den stod för knappt en tredjedel av anmälningarna till nämnden. Det blev uppenbart att systemet behövde förändras. Under 60-talet var det nära att politikerna började lagstifta om pressetiska dilemman, men man väntade på vad pressens egna organisationer skulle komma fram till. Resultatet blev ett fortsatt självreglerande system, med regler och organisation vi har kvar än idag.

I STORBRIANNIEN fortsatte problemen för PC. 1980 lämnade NUJ organisationen, och de tog sina 30 000 journalister med sig. Återigen började politiker skriva motioner med hopp om en lagstadgad reglering som väntades fungera bättre.

1990 kom en politisk utredning om att en ny organisation för etisk reglering skulle bildas: Press Complaints Commission (PCC). Organisationen skulle få en provotid på ett år för att försöka förbättra villkoren för personbehandlingen i pressen. Alternativet hade annars gått över i statlig regi.

Den största skillnaden mellan PC och PCC var att PC:s grundläggande uppgift, att värna pressens frihet, ströks ur verksamheten. Innan politikerna hann verkställa förslaget, hade pressens organisationer bildat sitt eget PCC, med ungefär samma riktlinjer som eftersöktes av staten. 1991 drog arbetet igång, och reaktionerna har sedan dess varit blandade huruvida PCC lyckats få respekt ute på fältet, och hålla brittisk pressetik i schack.

Frida Jakobsson

Hur pressens poliser arbetar idag

För att upprätthålla och värna pressetiken i samhället har idag både Storbritannien och Sverige var sitt övervakningsorgan: Pressens Opinionsnämnd (PON) i Sverige och Press Complaints Commission (PCC) i England. Sverige har även en pressombudsman (PO), som tar upp konflikter på eget initiativ efter att en anmälan har inkommit från allmänheten.

I SVERIGE INNEHÅLLER de press-etiska reglerna i princip tre olika delar som kom till i början på 1970-talet: publicitetsreglerna, yrkesreglerna och reglerna mot textreklam. De finns sammanställda i *Spelregler för press, radio och TV*.

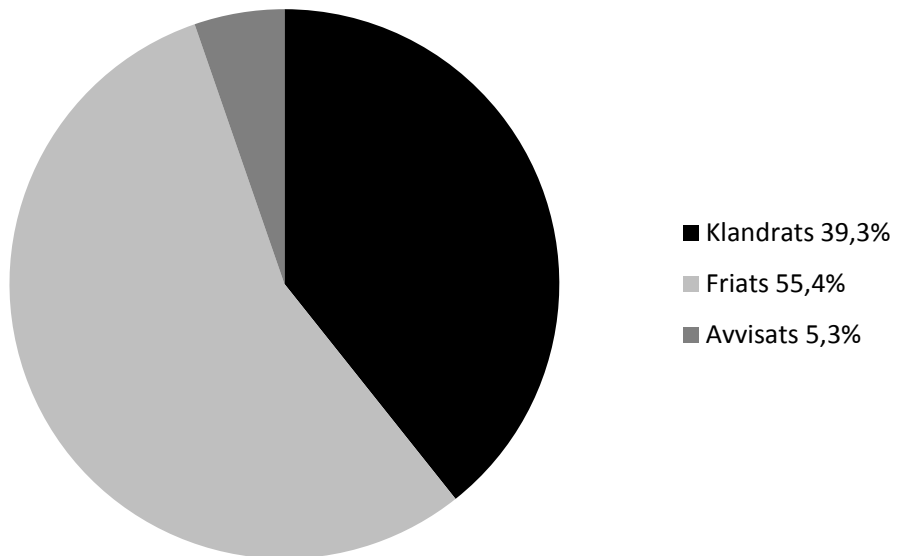
När ett ärende hamnar hos PON kan nämnden döma på tre olika sätt:

1. Klandra tidningen.
2. Fria tidningen.
3. Avvisa ärendet.

Om nämnden tycker att en tidning har brutit mot vad som anses vara "god publicistisk sed", klandras tidningen och de tvingas publicera nämndens uttalande på väl synlig plats i tidningen. Tidningen måste också betala en avgift till nämnden som täcker handläggningskostnaden för ärendet.

DETTA SJÄLVREGLERANDE system har vuxit fram ur en social ansvars-ideologi, och är väl förankrat även om många debattörer ifrågasätter systemet. Kritikerna menar att effekterna av ett uttalande från PON/PO inte är lika starka som förr, eftersom medie-klimatet har hårdnat.

Då Palme mördades väcktes debatten återigen till liv eftersom man i utländska tidningar kunde få både namn och bild på den misstänkte. 1990 lättades restriktionerna genom att tidningarna ska "överväga konsekvenserna" istället för att som det tidigare stod: "avstå från namn".

Utfall av totalt 112 ärenden inkomna till PON 2008.

PON består av representanter ifrån de organisationer som står bakom de etiska reglerna: PK, Svenska Journalistförbundet (SJF), Tidningsutgivarna (TU), och Sveriges Tidskrifter. Dessutom finns två ledarmöter som är utvalda av Justitieombudsmannen (JO) och Sveriges Advokatsamfund. Ordföranden ska vara jurist med domarerfarenhet. Just nu är det Ella Nyström som innehar posten.

PCC HAR I PRINCIP samma funktion som PON/PO. Men istället för tre olika utgångar som PON har, behandlas

ärenden som hamnar hos PCC på fem olika sätt:

1. Inget brott mot koden har begåtts.
2. Tillfredsställande avhjälpande åtgärder har införts, vilket innebär att PCC har bedömt att tidningen har vidtagit åtgärder för att rätta till eventuella brott mot koden. Till exempel publicera fler förklarande artiklar i ämnet, eller rättelser.
3. Förhandling mellan parterna har gjort att konflikten har lösts.
4. Klandra tidningen. Tidningen måste publicera PCC:s dom på väl synlig plats i tidningen.

The Public Interest

According to the PCC the public interest includes, but is not confined to:

- Detecting or exposing crime or serious impropriety.
- Protecting public health and safety.
- There is a public interest in freedom of expression itself.

■ Preventing the public from being misled by an action or statement of an individual or organisation.

■ Whenever the public interest is invoked, the PCC will require editors to demonstrate fully that they reasonably believed that publication, or journalistic activity undertaken with a view to publication, would be in the public interest.

■ The PCC will consider the extent to which material is already in the public domain, or will become so.

■ In cases involving children under 16, editors must demonstrate an exceptional public interest to over-ride the normally paramount interest of the child.

(PON har inga nedskrivna riktlinjer som definierar vad som är i allmänhetens intresse)

The Times den 18 mars 1986. Namn och bild på Victor Gunnarsson, som i svensk press kallades 33-åringen.

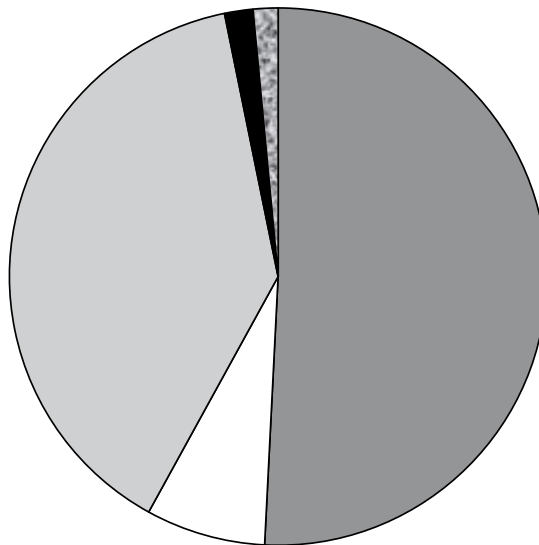
5. Ärendet har prövats igen och friats.

PCC HAR ÄVEN börjat verka inom andra områden än att döma tidningar till klander. Kommissionen hjälper till att utbilda nya journalister och redaktörer i pressetik, och de utvecklar även olika system för att hjälpa privatpersoner som känner sig trakasserade av att journalister och medier blir alltför påträngande.

Systemen mot medieintrång har lagts till och utvecklats allteftersom kriteriet privatliv för den enskilde, "privacy", har blivit en viktigare del av den brittiska pressetiken. En av anledningarna till att "privacy" har blivit viktigare är att lagen Human Rights Act trädde i kraft 1998. Syftet med lagen är att ge ytterligare effekt i brittisk lag till rättigheter som ingår i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. För medierna skärptes reglerna angående människans rätt till privatliv.

FORTEFARANDE ÄR däremot relevans, "accuracy", den punkt i Code of Practice som är mest behandlad av PCC. The Code of Practice har också ett tillägg där PCC anger vad som är i allmänhetens intresse. Kan journalisterna visa att de har handlat i allmänhetens intresse väger det tyngre än vissa av punkterna i Code of Practice. "Privacy" och "harassment" är sådana punkter.

PCC BESTÅR AV medlemmar från de största pressorganisationerna i Storbritannien, bland andra Newspaper Society (NS) och Newspaper Publishers' Association (NPA). Till skillnad från PON/PO finns inga oberoende personer med juridisk bakgrund i det

Utfall av totalt 1420 ärenden inkomna till PCC 2008.

A selection from *The Code of Practice*

■ Accuracy

The press must take care not to publish inaccurate, misleading or distorted information, including pictures.

■ Opportunity to reply

A fair opportunity for reply to inaccuracies must be given when reasonably called for.

■ Privacy

Everyone is entitled to respect for his or her private and family life, home, health and correspondence, including digital communications.

Editors will be expected to justify intrusions into any individual's private life without consent. Account will be taken of the complainant's own public disclosures of information.

It is unacceptable to photograph individuals in private places without their consent.

beslutande organet. Kommissionen består istället av tio stycken oberoende lekmän och sju stycken redaktörer från olika tidningar.

Även om PCC inte har kravet på sig att fortsätta värna en fri press, är den traditionen fortfarande mycket stark, och ger upphov till diskussioner huruvida kommissionen är för vek och partisk gentemot de egna.

Frida Jakobsson

Ett urval ur *Spelregler för press, radio och TV*

■ Ge korrekta nyheter

Massmediernas roll i samhället och allmänhetens förtroende för dessa medier kräver korrekt och allsidig nyhetsförmedling.

■ Respektera den personliga integriteten.

Överväg noga publicitet som kan kränka privatlivets helgd. Avstå från sådan publicitet om inte ett uppenbart allmänintresse kräver offentlig belysning.

■ Var försiktig med namn.

Överväg noga konsekvenserna av en namnpublicering som kan skada människor. Avstå från sådan publicering om inte ett uppenbart allmänintresse kräver att namn anges.

Om inte namn anges undvik att publicera bild eller uppgift om yrke, titel, ålder, nationalitet, kön eller annat, som gör en identifiering möjlig. Observera att hela ansvaret för namn- och bildproducering faller på den som återger materialet.

Källor:

Hadenius Stig, Weibull Lennart, Wadbring Ingela. *Massmedier: press radio och tv i den digitala tidsåldern*, Ekerlids, 2008.

Weibull Lennart, Börjesson Britt. *Publicistiska seder*, Tidens förlag, 1995.

Frost, Chris. *Journalism ethics and regulations*, Trans-Atlantic Pubns, 2009.

Skillnader i två presskulturer

– brittiska blodhundar och svenska pedagoger

Sverige och Storbritannien är två relativt lika länder. Båda har utvecklat samhällen som bygger på demokratiska system, båda är västländer med hög levnadsstandard och båda har en lång tradition av fri press. Däremot finns det stora skillnader mellan journalisternas attityder och beteende i sitt arbete.

KULTURELLA SKILLNADER, som Margareta Melin redogör för i sin avhandling *Gendered Journalism Cultures: Strategies and Tactics in the Fields of Journalism in Britain and Sweden*, är en viktig del av förklaringen.

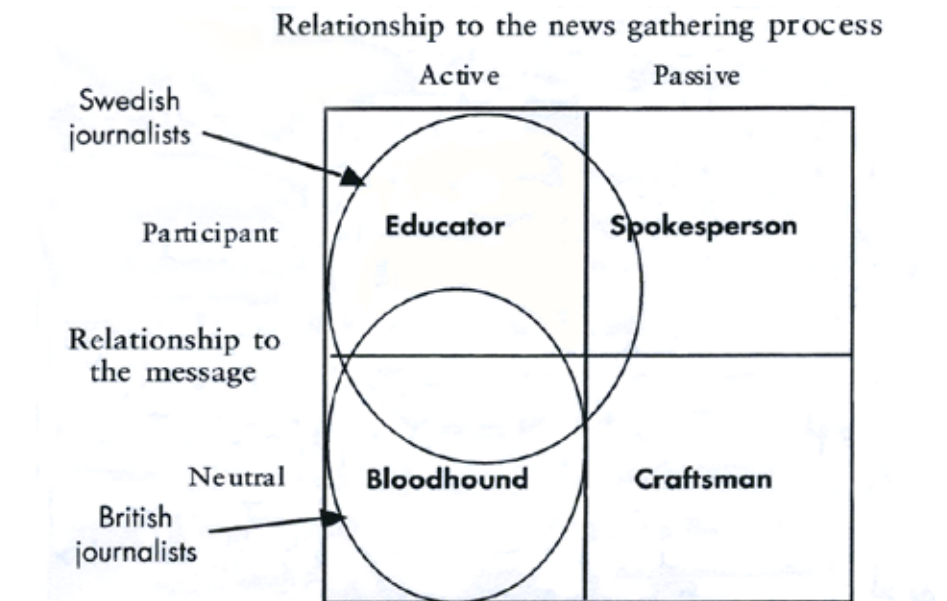
En av de största skillnaderna i Sveriges och Storbritanniens presskultur ligger i journalistkårens professionalisering. I Storbritannien har 15 procent av journalisterna en examen i journalistik, medan motsvarande siffra i Sverige är 42 procent.

Den statistiken stämmer överrens med de journalister som vi har intervjuat. Av de fem engelska journalisterna hade samtliga en universitetsutbildning, men enbart en hade läst journalistik. I Sverige hade alla sex journalister en universitetsutbildning i journalistik. Vägen till en journalistkarriär i Sverige går genom medieutbildning av olika slag, medan brittiska arbetsgivare lägger större vikt vid att man bör ha rätt kontaktnät.

DEN BRITTISKA journalistkåren är mer mansdominerad, medan Sveriges journalistkår alltmer närmar sig 50-50 i könsfördelning. Svenska och brittiska journalister har också olika sätt att förhålla sig till neutralitet och arbetssätt.

En representativ brittisk journalist anser att det ligger i yrkesrollen att ta reda på en neutral sanning, och journalistens huvudsakliga uppgift är att informera allmänheten. Typiskt för de brittiska journalisterna är att de inte heller är närvarande i sina texter, utan de ser sig själva som neutrala rapportörer.

Enligt Melin utmärker sig den brittiska journalistkåren som "blodhundar". Ett bra exempel på det typiskt brittiska tillvägagångssättet är ett citat av Nick Davies, en av journalisterna vi har intervjuat som är frilansjournalist på the Guardian och vald till årets journalist i Storbritannien 2008. Vi frågade

Melins graf över journalisters yrkesmässiga ideal i Sverige och Storbritannien.

honom om han kunde tänka sig att ta kontakt med ett mordoffers mamma för en intervju:

"I would be perfectly happy, in principle, to approach any human being on the surface of the planet as long as there is some important story to be pursued."

SVENSKA JOURNALISTER kallar Melin för "pedagoger", vilket innebär en svagare neutralitet. Svenska journalister deltar själva till större del i sina artiklar, vilket gör att texterna inte blir lika sakliga som sina brittiska kollegors.

Enligt Melin har svenska journalister också större ambitioner kring sitt skrivande. De vill gärna vara kreativa skribenter, och ser yrket som ett sätt att utvecklas personligt. De vill även tillföra sina läsare en lärdom av något slag i artiklarna. En journalist vi intervjuat på Svenska Dagbladet berättar att tidningen närmar sig rapportering om tragiska händelser, i detta fall ett mord, på olika sätt:

"I större fall har vi använt oss av Karin Thunberg borta på kulturen som har skrivit någon sån där reflekterande text/.../Hon har arbetat jättelänge/.../ Man har någon ung människa som sitter och twittrar för tidningen, och sedan någon som gör en lite mer eftertänksam sak."

Citatet visar tydligt hur nyhetsmaterial kan lyftas fram olika beroende på vilken journalist det är som står för rapporteringen. Nyckelorden reflekterande och eftertänksam visar att målet med texten sannolikt är att läsarna ska få ny kunskap och nya tankar.

Frida Jakobsson

Källa: Melin Margareta, *Gendered Journalism Cultures: Strategies and Tactics in the Fields of Journalism in Britain and Sweden*, Göteborgs universitet, 2008.

raises a

RO
05.11.2009
metro.co.uk

Jon Bon Jovi
I accept the past but I wanna talk about tomorrow P36-37

Slaughtered by the enemy within

By Aidan Radnedge
THE SAS was last night
Afghan police officer who
Another six British
Afghan police officers
man opened fire at a ch
Province.
The Kalashnikov-we
to have links to the
Gaidouin, escaped o
The shootings broo
The 92 deaths w
ish troops killed in
the bloodiest 12 m
255 were killed in
The soldiers we
off their body arm
police man, who
beron, opened fi
may have had a
The victims
Chant, Sgt M
James Major,
Cpl Nicholas
Irving and we
Al-Ahmedin
Their kille
was believe
Taliban an
The inci
ch focu
also fe
damp
the tr

Victims: Grenadier
Guardaman Sgt Matthew
Telford and his wife, Kerry,
and, left to right, Royal
Military Police officer Smith,
Warrant Officer Darren
Chant and Guardsman
James Major

hall
s jobs

BUSINESS M&S
profits cheer City

M&S & Sainsbury delivered positive
news to investors yesterday with
an unexpected rise in profits
reported for the six months to
ahead of City
2009

Double the

Travel shopping special
Eight tracks to download, see page 28

TRIAL
ORDEAL Rahmona Ahmedin
Lover 'cut up girl with power saw'

A JEALOUS boyfriend stab-
bed his lover to death, cut
her up with a power saw
and set fire to the body in
a lay-by, a court was told.
Tesco worker Jamai Bak-
hit, 25, packed Rahmona
Ahmedin's corpse into two
suitcases, it was claimed.
A lorry driver discov-
ered the blazing body and
thought it was a dummy.
Mark Heywood, prose-
cuting, said Bakhit stabbed
Rahmona, 23, in Islington,
North London, when she
the relationship.
the relationship stand

BEAST
ARMED Michael Alcock
Prison for brute who raped OAP

A MAN was jailed indefi-
nitely for the brutal knife-
point rape of a 71-year-old
woman as she walked her
dog along a country path.
The victim cried as she
told Swindon crown court
she "thought she would die"
when Michael Alcock, 27,
held a knife to her throat.
She said "I was crying,
whimpering and screaming
I was desperately looking
around to see if anybody was
around. I was struggling."
Alcock, of Bridgend, South
Wales, claimed the sex was
consensual, but he was found
guilty of rape of Tuesday.
He attacked the woman in
woods off the A4 between
Churchill and Beckhampton,
Wiltshire, in December last year.
Alcock can apply for parole
after five and a half years.
AN APPLE A DAY

Att publicera eller inte pu

På de närmsta femton sidorna presenteras resultaten av vår studie. Den är baserad på intervjuer med sex svenska och fem engelska journalister på morgontidningarna Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Göteborgs-Posten, The Guardian och The Independent. Intervjuerna är baserade på tre fiktiva fall som vi döpt till Mordet, Forskingringen och Olyckan.

Så gjorde vi

VI TRÄFFADE journalisterna för att i samtalsform intervjua dem kring de tre fallen. Fokus låg på om de skulle publicera namn eller bild, men vi intresserade oss också för på vilket stadium de skulle nämna brottsmisstankar eller om de skulle skriva artiklar baserade på indicier.

I slutet av intervjun ställde vi även en rad öppna frågor om deras inställning till bland annat det allmänna medieklimatet kring namn- och bildpublicering i sitt land, samt deras inställning till PCC respektive PON.

I de tre konstruerade fallen fick journalisterna stegvis olika typer av information som de sedan fick ta ställning till om de ville publicera eller inte. Vi bad dem att utgå ifrån sina egna åsikter och värderingar, snarare än att svara i enlighet med tidningens riktlinjer. Vi såg ändå att de ofta resonerade utefter vad tidningen skulle ha gjort. Många av journalisterna understök att den egna åsikten påverkades av tidningens policy.

Både de svenska och de engelska journalisterna tycker i stort sett att deras egna åsikter stämmer överens med tidningens hållning.

Christina Wahldén

Svenska Dagbladet
Yrkesverksam i 22 år
Har tidigare arbetat
kortare period på
lokaltidning

Tobias Olsson

Svenska Dagbladet
Yrkesverksam i 5 år
Har tidigare arbetat
på lokal- och kvälls-
tidning

Alexandra Hernadi

Svenska Dagbladet
Yrkesverksam i 5 år
Har tidigare arbetat på
andra morgontidningar

Per Nygren

Göteborgs-Posten
Yrkesverksam i 34 år
Har tidigare arbetat på
andra morgontidningar

Simon André

Dagens Nyheter
Yrkesverksam i 4 år
Har tidigare arbetat på
kvällstidningar

Per Sydviik

Göteborgs Posten
Yrkesverksam i 22 år
Har tidigare arbetat på
morgontidning

James Meikle

The Guardian
Yrkesverksam i 34 år
Har tidigare arbetat
på lokal- morgon- och
kvällstidning

Robert Verkaik

The Independent
Yrkesverksam i 22 år
Har tidigare arbetat på
morgon- och lokaltid-
ning, samt för magasin

Nick Davies

The Guardian
Yrkesverksam i 33 år
Har tidigare arbetat
som tv-reporter och på
kvällstidningar

Helen Pidd

The Guardian
Yrkesverksam i 5 år
Har endast arbetat på
The Guardian

Patrick Wintour

The Guardian
Yrkesverksam i 30 år
Har tidigare arbetat på
morgontidning

Att analysera etik

MED VÅR STUDIE vill vi inte bara undersöka om brittiska journalister är benägna att publicera namn och bild i större utsträckning och på ett tidigare stadium än deras svenska kollegor. Vi vill också veta vad som får dem att fatta dessa beslut och hur beslutsprocessen går till. För att få svar på detta har vi undersökt journalisternas svar genom att använda oss av The Potter Box, som är en analysmodell för etiska beslut som utvecklats av Dr. Ralph Potter. Den är baserad på fyra aspekter av moralisk analys och vi använder oss här av den beskrivning som C.Christian m.fl ger av The Potter Box i boken *Media Ethics*.

1. **Situation.** Definition av det som har hänt. Situationen som ligger till grund för journalistens ställningstagande om publicering.
2. **Värdering.** Den värdering som påverkar det beslut som journalisten fattar. Det man önskar uppnå med beslutet.
3. **Etisk princip.** Den djupare etiska norm som motiverar beslutet, t ex att berätta sanningen.
4. **Lojalitet.** Den part/person som journalis-

ten visar lojalitet emot i och med sitt beslut, t ex de anhöriga eller läsarna.

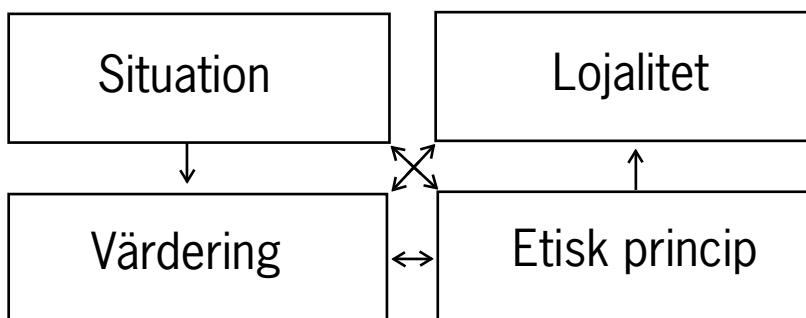
DEN SISTA PUNKTEN behöver granskas extra noga när man analyserar moraliska resonemang. När man väljer att publicera ett namn eller inte, ligger då lojaliteten verkligen hos offret eller läsaren, eller är det egentligen sig själv som man gagnar? Kanske har tidningen en policy där man inte skriver ut namn för att upprätthålla en trovärdighet- och kvalitetsstämpel som markerar ett tydligt publicistiskt avstånd till kvällspressen. Det kan finnas en rad högst privata motiv dolt bakom valet av lojalitet.

Hur lojaliteten än ser ut så påverkar den beslutet som fattas i ruta två. The Potter Box ska ses som en modell där alla delar är sammankopplade och påverkar varandra. Den är ett sammanlänkat system där man kan röra sig cirkulärt mellan rutorna och nå fram till olika beslut. Mer än en etisk princip kan vara eftersträvansvärd, lojaliteter kan hamna i konflikt med varandra, tvetydiga situationer kan uppstå – beslut om vad som ska publiceras

Privat och offentligt

Intervju med Alexandra Hernadi på Svenska Dagbladets redaktion i Stockholm.

The Potter Box

kan behöva övervägas och diskuteras både en och två gånger i en journalistisk arbetssituation. Vi valde att formulera frågorna i vår studie så att de skulle sätta igång just den här processen hos intervju-personerna.

Så, hur resonerade de intervjuade journalisterna? Vilka tankesätt har de kring etik? Berättelserna om Mordet, Förskingringen och Olyckan ger oss svar på den frågan. ■

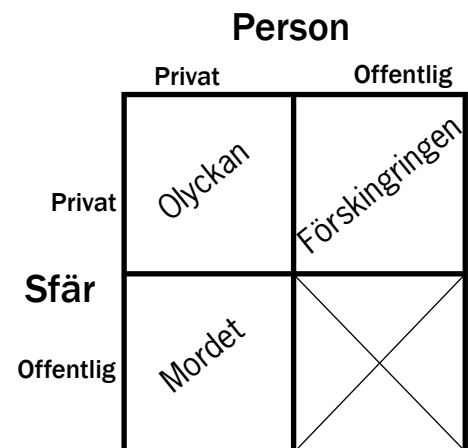
Källor:

Christians Clifford G. et al. *Media Ethics – Cases and Moral Reasoning*, Pearson Education, 2005.

Weibull Lennart, Börjesson Britt. *Publicistiska seder*, Tidens förlag, 1995.

NÄR VI SKREV berättelserna Mordet, Förskingringen och Olyckan utgick vi ifrån samhällets indelning i privat och offentlig sektor. Dessa aspekter kan innefatta både person och sfär, som Börjesson och Weibull visar i figuren nedan.

Gränserna mellan offentligt och privat går dock inte att tydligt definiera. Vi använde oss av figuren för att se var "våra" journalister placerade gränserna. I figuren syns vilka områden som de olika fallen, eller berättelserna, utspelar sig i. Offentlig person i offentlig sfär har inte inkluderats eftersom detta rum sällan ger upphov till den typ av pressetiska skillnader som vi vill undersöka med den här studien.

GRUNDPRINCIPEN ÄR ATT den personliga integriteten hör till den privata sfären, medan den offentliga sfären är öppen för allmänhetens insyn. Gränsen mellan de två sfärerna kan överträdas om det privata på något sätt anses påverka det offentliga. I vilket skede detta anses motiverat skiftar beroende på hur presskulturens etiska regler ser ut.

Indelningen i privat och offentlig person påverkas också av de etiska reglerna. En offentlig person har allmänhetens förtroende i sin yrkesmässiga eller sociala roll och befinner sig på så vis i en maktposition. Även här är gränserna flytande och graden, till vilken offentliga personers privatliv anses fredat, påverkas både av personens befattning och händelsens karaktär.

Privatpersoner uppmärksammas när det finns ett allmänintresse som motiverar publicering. Hur journalister definierar vad som är i allmänhetens intresse skiftar, som vi snart ska visa.

Elin Hellström

Mordet

– en familjetragedi i fem akter

En ung kvinna har lyckats ta sig till final i landets mest populära talangdokusåpa. Hon är en privatperson som nu befinner sig i offentlighetens sfär. När hon mördas och hennes far misstänks för dådet undrar vi hur journalisterna kommer att rapportera.

Akt 1: Det är bara några timmar kvar till deadline när en kvinna ringer till redaktionen och berättar att polis och ambulans står utanför grannarnas hus. Grannfamiljen består av mamma Jessica, pappa Paul och dottern Sara – som är finalist i Idol/X-factor. Ett övertäckt lik har just förts ut och tipsaren har även sett fadern i huset ledas ut i handfängsel. Det går inte att få något bekräftat från polisen.

En engelsk journalist kan tänka sig att skriva en artikel där Sara namnges och där grannen citeras som källa. Han poängterar dock att han måste anse att vittnet är trovärdigt.

De övriga tio skulle inte skriva något alls med hänvisning till att informationen måste bekräftas från ytterligare källa.

Akt 2: Polisen bekräftar att Sara har mördats och att det finns en misstänkt gärningsman, men ingen har ännu anhållits. Grannkvinnan som lämnade tipset berättar att hon tagit bilder på Saras övertäckta lik när det fördes ut på bår till ambulansen, samt fotograferat pappan i handfängsel. Grannen berättar också att en konflikt blossat upp i huset eftersom Sara nyligen vikt ut sig i en herrtidning.

Samtliga svenskar resonerar utifrån

samma grundkriterie: hur viktigt hennes kändisskap anses vara, d.v.s. hur pass offentlig person hon är. De kommer fram till två olika svar.

1. Att publicera hennes namn motiveras av att det finns ett allmänintresse eftersom det anses påverka tv-tittarna inför nästa program.

”Stor sak, allmänt pådrag, alltså megakändis i vissa kretsar /.../ Det går ju inte att behandla henne som vem som helst då.”

2. Kändisskapet anses inte tillräckligt relevant för att publicera Saras namn.

”Alltså spontant, jag känner inte att en Idoldeltagare är så pass spännande att jag skulle gotta ner mig på det sättet /.../ hon är ju inte en så pass offentlig person.”

De är dock medvetna om att andra medier (kvällstidningar, sociala medier) kommer att göra det, och detta problematiserar beslutet. Två skulle skriva att hon är känd från tv och den ena med argumentet att det är försvarbart eftersom det kan tillföra något till historien.

”Att hon /.../ har förekommit i tv och har funnits någonstans i uppmärksamhetens ljus kan ju vara en anledning till att hon skulle ha blivit mördad”

Faderns namn tycker ingen svensk journalist att man bör publicera.

”/.../ definitivt inte på pappan. Inte förrän han är dömd, och kanske inte ens då.”

De som väljer att ta med fadern på

något sätt vill skydda honom genom att antingen benämna honom som nära anhörig eller genom att anonymisera bilden på honom.

”Absolut [pixla bilden] /.../ det kan ju vara ett missförstånd, det kan ju ha varit morsan som har gjort det lika gärna.”

Fyra av sex väljer att inte publicera en pixlad bild på honom.

”Vad är värdet av en pixlad bild, det är den diskussionen som vi brukar ha. Det handlar ju bara om att tidningen ska visa att 'ha ha, vi vet hur dom här ser ut' /.../ men vi kan inte visa det.”

De svenska journalister som kan publicera bilden av det övertäckta liket fattar sitt beslut utifrån hur han tycker att tidningen har agerat i liknande fall.

”Alltså övertäck lik vad är det, det är en bår med täcke över. Den skulle nog kunna komma in ja. /.../ Alltså sådan här [bild] har man allt som oftast.”

INGEN AV DE ENGELSKA journalisterna såg några problem i att publicera offrets namn, det kom aldrig upp till diskussion. Är en person död så är det ett fastslaget faktum och då är det inga problem att publicera namn. Resonemangen handlade därför om publicering av faderns namn och grannens bilder. Lagar, snarare än etiska normer, ses som riktmärke för vad som kan publiceras eller inte. Framför allt i fråga om fadern. Offrets övertäckta kropp manade till eftertänksamhet av mer moralisk karaktär.

” Det kommer ju att bli lite märkligt för vi kommer inte att skriva namn och alla kommer att veta vem det är, men så är det.

” Alltså frågan är ju vad tillför en bild där på honom? Bild tycker jag ska ha syftet att varna folk.

”I definitely don't want the corpse. I think that's an invasion of privacy so huge that I wouldn't do it.”

Eller så ansågs bilden inte relevant ur ett nyhetsperspektiv.

”Personally I don't see what it adds to it.”

Om man ska nämna fadern anses det viktiga vara att inte insinuera att han är skyldig samt att man vet att det verkligen är han.

”Yes I would print the name. Well I would make some checks, but it sounds as if... yes I would put the name.”

Akt 3: Polisen bekräftar att fadern Paul Jonsson är anhållen misstänkt för mord på sin dotter Sara.

Ingen av de svenska skulle publicera faderns namn.

”Jag tycker inte att man ska göra det [gå ut med namn] förrän det finns en dom /.../ Det är ju ett sånt här gammalt klassiskt förhållningssätt, men i ett sådant här fall så måste man faktiskt fortfarande förhålla sig på det sättet.”

En vill fortfarande inte heller skriva ut dotterns namn.

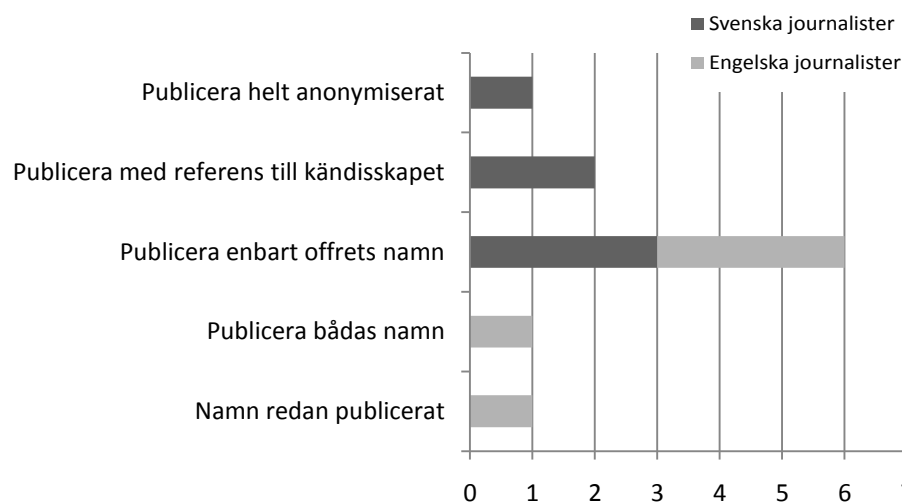
”Det kommer ju att bli lite märkligt för vi kommer inte att skriva namn och alla kommer att veta vem det är, men så är det.”

ALLA DE BRITTIKA journalisterna skulle däremot nu namnge fadern, med argumentet att så länge man bara återger neutral fakta så är det inget problem att namnge misstänka brottslingar.

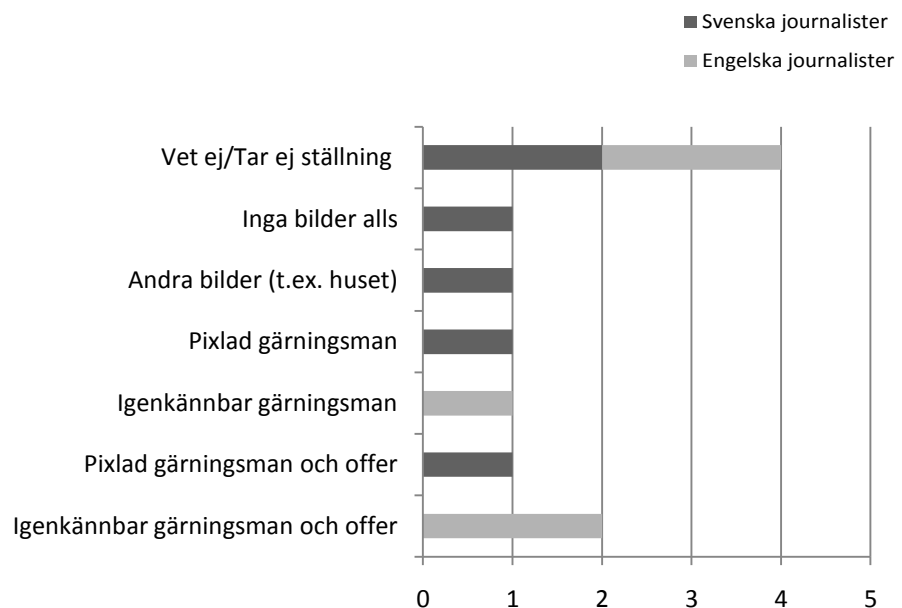
”If you know for sure that the police are questioning Mr. John Smith, then I think it's alright to say 'the police are questioning John Smith'. You can't go beyond that and say John Smith is a murderer, you still don't know that. The guiding principle of almost all of the time is to attempt to tell the truth. It's really simple. And that will take you through ninety percent of the ethical problems in journalism.”

Den andra tumregeln är att respektera lagar och bestämmelser som träder i kraft när det finns en jury som riskerar att påverkas av det som står i tidningarna.

Efter att journalisterna, sex svenska och fem engelska, har tagit del av informationen i Mordet akt 2 ser fördelningen av deras svar angående namnpublicering ut enligt diagrammet.

Efter att journalisterna, sex svenska och fem engelska, har tagit del av informationen i Mordet akt 2 ser fördelningen av deras svar angående bildpublicering ut enligt diagrammet.

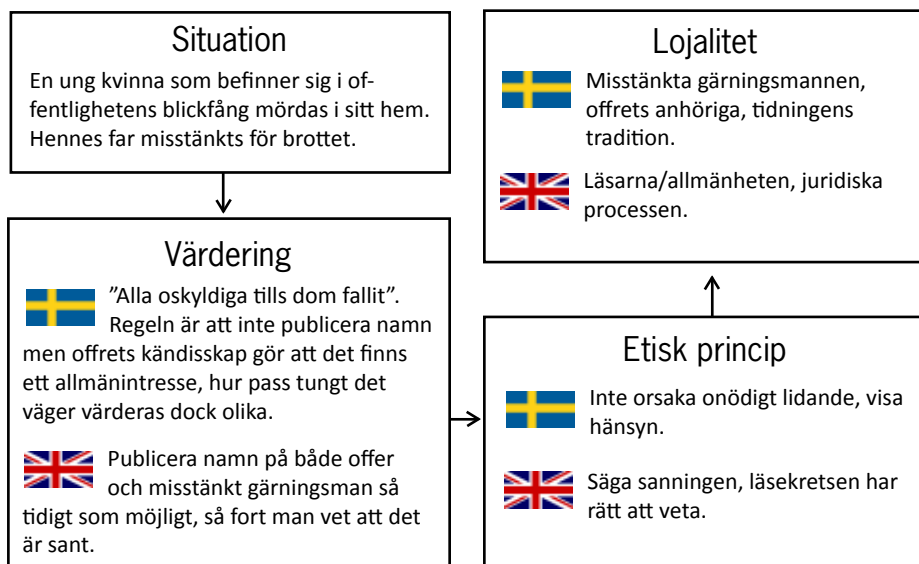
”As soon as someone has been arrested it's very limited what you can write because you might prejudice the case coming off. I couldn't print anything that positively linked him to her murder. If I could get away with it I would probably quote the neighbour saying there had been an argument and if it's a stated fact that she has taken her clothes off, I'd report that.”

Tack vare polisens bekräftelse väl-

jer nu flera av journalisterna att publicera bilden på pappan i handfängsel.

”Yes, because he has been arrested, the police have said he has been arrested. /.../ If he is photographed outside his house it's public property.”

Akt 4: Paul döms till livstids fängelse för mord. (Ställdes enbart till de svenska journalisterna)

The Potter Box: Mordet

En skulle fortfarande inte publicera faderns namn.

"Jag är ju inte så mycket för namnpubliceringar så att jag skulle nog fortfarande tycka att det var bra om vi inte publicerade namn, varken på henne eller på pappan."

De övriga beslutar sig för att sätta ut hans namn.

"I det här läget kan man namnge och berätta att det är pappan för då är ju historien, ja den har ett allmänintresse eftersom /.../ offret är en känd person."

Men även i det här stadiet ses det inte som helt problemfritt:

"/.../ de som har lidit mest av det här är ju familjen, så klart. Och de som kommer lida mest av en sådan namnpublicering är ju också familjen. /.../ det väger väl också in att hon var en offentlig person. Och det här måste ju ha varit jätteomskrivet och bevakat och så kan jag se det som en naturlig följd att man bryter ytterligare mark i det här fallet och publicerar namn på honom."

Akt 5. Hur mycket respekt ska man visa den övriga familjen? Är det okej att namnge frun eller publicera bild på henne? Skulle journalisterna kunna tänka sig att kontakta henne?

Ingen av de svenska journalisterna skulle välja att göra något av ovanstående. Om hon inte själv ville, preciserar en intervjuperson. Argumenten är att det inte tillför något, samt att det är viktigt att visa hänsyn.

„In principle, I would try to talk to anybody who I need to talk to. So I'll talk to the pedophile, or the pedophile's victim, the fascist or the communist, the criminal or the policeman. And yes, I would have no ethical objection to talking to the widow."

"Hon har ju inte med saken att göra över huvud taget, så det tycker jag verkligen inte. /.../ det står ju faktiskt i våra pressetiska regler att man ska vara varsam, och det tycker jag är jätteviktigt."

I ENGLAND SÅG däremot ingen några problem med att publicera namn på henne eller att försöka kontakta henne. Även bilder ansåg tre av journalisterna att man utan problem kunde publicera, utan att konsultera hustrun.

"/.../ they [the family] have put themselves in the public domain, then I think you probably would also be able to run a picture of them."

"In principle, I would try to talk to anybody who I need to talk to. So I'll talk to the pedophile, or the pedophile's victim, the fascist or the communist, the criminal or the policeman. And yes, I would have no ethical objection to talking to the widow."

"Yes, I mean particularly if the na-

I ALLMÄNHETENS INTRESSE?

Leonie Hewitt, 27 years, Croydon south of London

Do you think that the press should publish name and picture of an arrested criminal suspect that has not been convicted yet?

No, because if they haven't been convicted yet then if their names are in the paper and people might start accusing them of something they haven't done.

Håkan Sjöström, 60 år, Göteborg

Tycker du att pressen ska skriva ut namn på misstänka brottslingar, innan de har blivit dömda?

Nej.

Varför inte?

Av integritetsskäl. Alltså om det är en misstänkt person, och det inte är bevisat att den personen har begått gärningen. Risken för att det inte är rätt person, den kränkningen som det innebär är för stor tycker jag.

mes [of the other family members] have been mentioned in open court, anything that has been mentioned in open court can be quoted, you can write that."

Elin Hellström

Förskingringen

– en bedräglig historia

En tennisintresserad riksdagspolitiker verkar ha engagerat sig alltför mycket i klubbens finanser. Som riksdagspolitiker är han en stor maktfaktor i samhället. Å andra sidan sker hans engagemang i tennisklubbens finanser på fritiden och hör till hans privatliv. När blir det privata en offentlig angelägenhet och hur resonerar våra journalister kring saken?

Del 1. Riksdagspolitikern Allan Carlsson har gripits misstänkt för att ha förskingrat hundratusentals kronor från den tennisklubb där han är medlem. Gripandet skedde under förmiddagen och du har fått tipset från en bekant som själv tillhör tennisklubben. Polisen bekräftar bara att en person har gripits.

Fyra av de svenska journalisterna väljer att inte publicera något alls, då de bara har fått informationen ifrån en källa. De två som trots allt väljer att publicera anser sig kunna lita tillräckligt mycket på källan. Att de känner källan personligen är en stark bidragande orsak till publicering.

"En bekant, ja det är liksom hyggligt säkra uppgifter."

Däremot går ingen av dem ut med namn eller bild på riksdagspolitikern. För att kunna publicera namnet tycker de att det krävs ytterligare en källa, även om det i det här fallet handlar om en offentlig person med mycket makt i samhället.

"/.../ det här är ju då en officiell person, som bara det faktum att han faktiskt blir anhållen misstänkt för den här typen av brott, skulle kunna leda till att jag namnger honom. Men jag måste ju få det bekräftat på något sätt."

FÖR DE ENGELSKA journalisterna är dilemmat snarare om de över huvudtaget ska publicera historien eller inte. Om de väljer att publicera är det nästan en självklarhet att de även skriver ut namnet på riksdagsledamoten. De flesta väljer att skriva om händelsen. Två stycken väljer att publicera både namn och bild. För dem verkar följdfrågan om bild vara överflödigt och självklar. Ytterligare två journalister säger att de inte har några problem med att publi-

cera namnet. Bildfrågan svarar de inte på. Möjligen anser även dessa journalister att det är en självklarhet att en namnpublicering följs upp av en bild. Det ger dessvärre undersökningen inget svar på. Huvudargumentet för publicering är även för de engelska journalisterna att de värderar källan högt och litar på den.

"It depends on the acquaintance and how well you know them and how much you trust them. But if I was very sure of my source /.../ I think you would name him."

En av journalisterna vill inte publicera något alls, då han inte tycker att han har fått tillräcklig information om historien är sann eller inte.

Del 2. Ordföranden i tennisklubben hör av sig och talar om att Allan Carlsson har haft ansvar för klubbens bokföring, samt att han nyligen köpt sig en ny sportbil.

De svenska journalisterna har olika uppfattning om hur de bör agera i det här läget. Tre stycken väljer att inte förändra något i sin rapportering. Två

stycken publicerar inte alls, medan den tredje publicerar anonymiserat. De tycker inte att källan tillför historien något nytt.

"Det är ju liksom fortfarande inte klarlagt att han har gjort det."

”Då får han åka ut. Då är han kokt.”

De övriga svenska journalisterna tycker att ordföranden fungerar som en andra oberoende källa, och med tanke på att en riksdagsledamot är

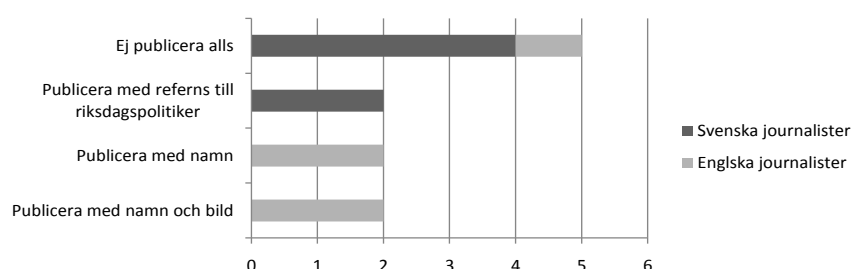
en officiell person är det anledning nog för journalisterna att rapportera mer detaljerat än tidigare.

Två stycken kan tänka sig att publicera både namn och bild, medan den tredje kan tänka sig att publicera historien utan namn. Ingen av de svenska journalisterna anser att informationen om sportbilen är relevant. Tankesätten handlar fortfarande om ifall man ska publicera namn eller inte.

"Jo men om jag först får ett tips från en nära bekant som kanske då är en bra källa /.../ och sen ringer klubbens ordförande. Jo, då tror jag. Det är en riksdagsledamot. De är värsta maktfaktorn liksom!"

"Det kommer stå att det är en riksdagspolitiker /.../ men tennisklubben kommer inte att namnges, han kommer

Efter att journalisterna, sex svenska och fem engelska, har tagit del av informationen i Förskingringen del 1 ser fördelningen av deras svar ut enligt diagrammet.

inte att namnges, ingen kommer att namnges.”

INGEN AV DE ENGELSKA journalisterna förändrar sin tidigare ståndpunkt när det gäller vad de tycker ska publiceras. Fyra av dem har fortfarande inget problem med att skriva ut namnet och vad han är misstänkt för, men de är desto mer försiktiga med att skriva om sportbilen. De resonerar mycket kring relevans, och vad de som journalister ger för associationer med sina artiklar.

”You can’t write a story based on implication or hints, or suggestions, when it comes to an allegation of that serious crime. You need to be very sure about this”.

Journalisten som inte ville publicera alls anser sig fortfarande inte ha fått tillräcklig information för att säga att historien är sann.

”Is it true? The fact that he says it, doesn’t mean it’s true, so we need to follow it down and confirm it”.

Del 3. Allan Carlsson åtalas och partiet kräver att han avgår.

Alla de återstående journalisterna, både de svenska och den engelska, tycker att det går bra att publicera namn och bild på riksdagsledamoten.

De svenska journalisterna tycker att det faktum att partiet kräver hans avgång är en avgörande faktor. Då är det inte längre någon diskussion om namnet ska publiceras eller inte. För den återstående engelska journalisten räcker det att han är åtalad. De svenska journalisterna resonerar också om att personen får tåla mer än en vanlig privatperson, eftersom han är offentlig.

”Då får han åka ut. Då är han kokt.”

”Då är det ju fritt blås, ut med alltihop.”

”If the police tell me on the record ‘we have arrested Allan Carlsson’ then I would take that to be true.”

Del 4. Hade journalisterna agerat annorlunda om riksdagsledamoten hade varit en programledare i tv istället?

”No, I think the same principles apply, whether it’s an MP or someone in public life. /.../ Publish and be damned, we call it.

Alla svenska journalister svarade att de hade resonerat annorlunda. Deras argument handlar huvudsakligen om att en programledare inte är en maktperson på samma sätt som en politiker. Fyra av journalisterna säger att de inte skulle publicera namn alls. Två säger att de skulle publicera namn när åtal väcks.

”De är ju inte riktigt svurna att vara lika uppriktiga och laglydiga som riksdagsmän, så att jag skulle säga att jag i nästan lika stor utsträckning skulle resonera på samma sätt.”

”Visst, man är en offentlig person

Estelle Dubey, 23 years, Surbiton outside of London.

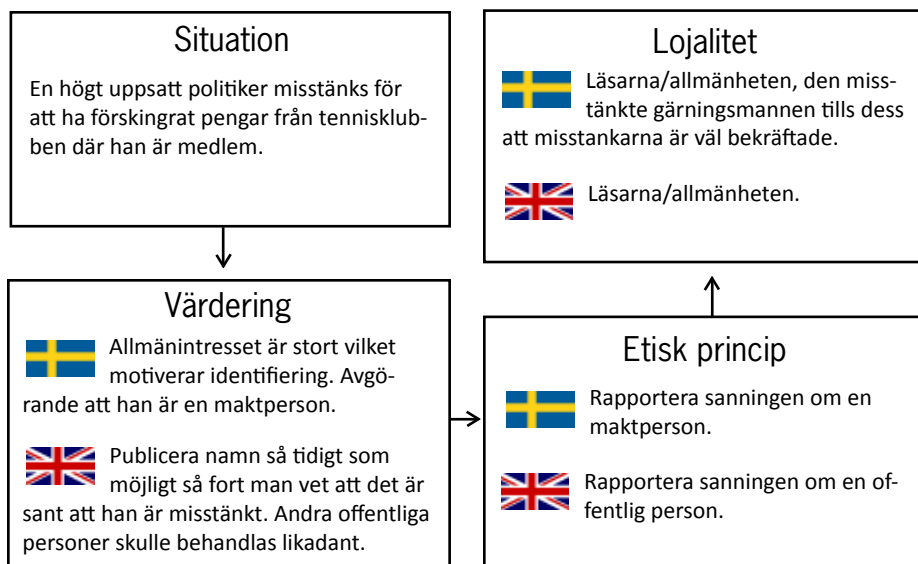
I ALLMÄNHETENS INTRESSE?

Do you think that politicians suspected of committing a crime should be treated differently by the press compared to other public persons such as a TV-host?

No I think they should be treated exactly the same.

Why?

Because I think people should be treated the same even if they are politicians, a normal person, a TV-host or even the queen!

The Potter Box: Förskingringen

men man är ju ingen maktfaktor. Riksdagsledamoten då är man ju representant för sina väljare på något sätt liksom. Så att jag tycker inte att det är samma sak alls.”

FYRA AV DE FEM engelska journalisterna säger istället att de hade resonerat på precis samma sätt. En av dem väljer att inte svara på frågan. Deras huvudargument är att båda befinner sig i det offentliga rummet, och de gör ingen skillnad på om man är en vald elitperson eller programledare i tv.

”No, I think the same principles apply, whether it’s an MP or someone in public life. /.../ Publish and be damned, we call it.”

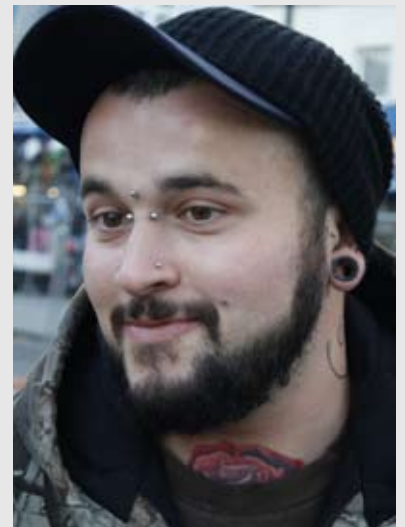
”A public figure is a public figure.”

Frida Jakobsson

Ett exempel ur verkligheten

I mitten av november 2009 skriver svenska medier om kommunalrådet Åke Blomqvist i Huddinge som har försökt att köpa sex av en minderårig flicka.

I ALLMÄNHETENS INTRESSE?

Robert Lengyel, 26 years, London

Do you think that politicians suspected of committing a crime should be treated differently by the press, compared to other public persons such as a TV-host?
Yes, of course yes.

Why?

Since politicians when they work, they always lie. That's my opinion.

Camilla Isaksson, 20 år, Kungsbacka

Tycker du att en politiker som är misstänkt för ett brott ska bli annorlunda behandlad av pressen än en annan offentlig person till exempel en TV-programledare?

Jag tror det beror lite på vad de har gjort. Men nej, det borde inte spela någon roll.

Tycker du att man ska publicera namn?
Nej, för familjens skull kanske inte.

Sexdömda kommunalrådet avgår

STOCKHOLM: 67-åriga kommunalrådet Åke Blomqvist (FP) i Huddinge avgår sedan det avslöjats att han dömts för att ha försökt köpa sex av en minderårig flicka.

– Ja, nu är det helt klart. Han har nu skrivit på avsägelser och därmed omedelbart avgått från sina uppdrag för Folkpartiet, både från Huddinge kommun och andra uppdrag som han har i länet som hänger ihop med att man är kommunalråd, säger Rasmus Jonlund, pressekreterare för

"Jag betalade 1 500 kronor för henne, men uppfattade aldrig att hon var minderårig"

ordförande i Huddinge Daniel Dronjak Nordqvist (M), sade att han var stört överraskad över domen mot Blomqvist.

– Jag är chockad som hänt är väldigt häggligt, tragiskt och ständigt oacceptabelt oförenligt med ett förtroendeuppdrag i kommun.

Sex med flera män
Åke Blomqvist var på dagen inte anträffad

Ljungman
FOTO: SCANPIX

shårdar i Asien
ta måste lösas på

aktionen från de boende
pinge som känner sig
eftersom de inte fått ty
boendet.

Lars-Ingvar Ljungman
att personer han varit

Politiker försökte köpa sex av flicka

En högt uppsatt politiker i en Stockholmskommun har dömts till dagsböter sedan han försökt köpa sex av en minderårig flicka. Politikern lämnade i går alla sina uppdrag i kommunen och länet.

Mannen ansvarade bland annat för barn- och utbildningsfrågor i kommunen.

– Jag betalade 1500 kronor för henne men uppfattade aldrig att hon var minderårig, säger politikern till Metro.

3
bre
sor
upp
lan
sar
ned
ers
nya
för
fun
hin
svå
upp
skr

i julklapp?

; fräscha upp badrummet eller fixa
ad du ska ge ditt hus. Vad det än

Göteborgs-Posten den 11 november.
Tidningen väljer att skriva ut namn på Åke Blomqvist.

Svenska Dagbladet den 11 november. Tidningen väljer att inte skriva ut namnet på Åke Blomqvist.

12 NYHETER

Blomqvists ersättare avgår också

Även den fritidspolitiker, Conny Bolténstål (M), som skulle ersätta avgående kommunalrådet Åke Blomqvist (FP) i Huddinge, lämnar sina politiska uppdrag.

Orsaken är att han har skattekulder, enligt DN på 300 000 kronor, och ett antal betalningsanmärkningar. "Conny har insett allvaret i situationen och

väljer att lämna sina politiska uppdrag", skriver Daniel Dronjak Nordqvist (M), kommunstyrelsens ordförande i Huddinge.

Blomqvist avgick sedan han dömts för att ha försökt köpa sex av en minderårig flicka. Blomqvist slutade sedan partikamrater krävt hans avgång, både på riksplaneln och på lokal nivå.

Kr för

Efter SvD:s grultidningsbrannu krav på här reklam till barninaarna är b:

Svenska Dagbladet 12 november. I samband med att Åke Blomqvist slutade i politiken, sedan hans partikamrater krävt hans avgång, väljer SvD att publicera hans namn. Publiceringen sker i samband med att en annan politiker i kommunen avgår.

Olyckan

– försvinnanden och dödsfall i Karibien

För ett antal soltörstande turister i Karibien har drömsemestern förvandlats till en mardröm. En stor brand på ett av lyxhotellen har bragt många människor om livet. Hur behandlar våra journalister privatpersoners tragedier? Har de anhöriga något att säga till om, eller sätter pressen agendan även om tragedin inte utspelar sig i det offentliga rummet?

Del 1. Ett telegram om en våldsam brand på ett stort lyxhotell kommer in till redaktionen. Totalt har runt 150 personer omkommit och enligt hotellets kontaktperson befann sig fem göteborgare/stockholmare/londonbor på hotellet. Tre stycken är identifierade och avlidna, två saknas. Du har namn och passbilder på samtliga.

Alla journalisterna, både svenska och brittiska, är eniga om att de inte vill publicera namn eller bild innan de är säkra på att de anhöriga först har blivit underrättade.

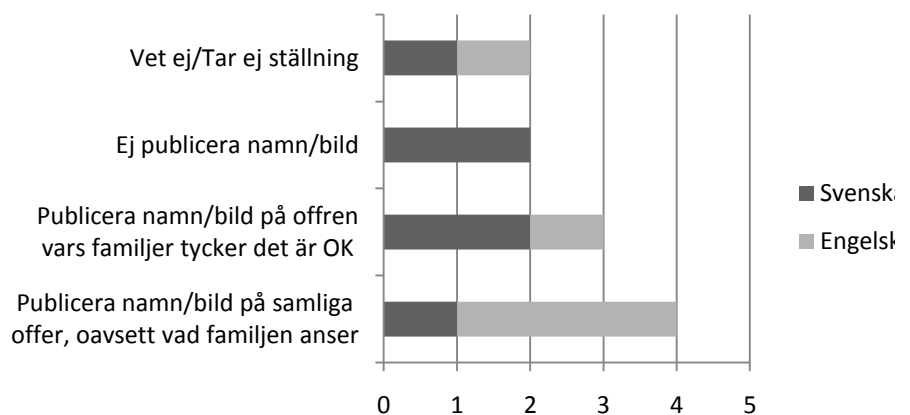
När de anhöriga har blivit underrättade ser de engelska inga problem med att publicera namn och bild på de döda och saknade.

"Well, in the English tradition we wouldn't have a problem publishing that. /.../ I feel uncomfortable about quite a lot that the British media do, but on that I don't think I feel uncomfortable."

BLAND DE SVENSKA kan tre tänka sig att skriva anonymiserat och bara nämna vilken del av Sverige som de kommer ifrån.

"Man skulle inte skriva städer heller."

Efter att journalisterna, sex svenska och fem engelska, har tagit del av informationen i Olyckan del 2 ser fördelningen av deras svar ut enligt diagrammet.

Det är så lätt att lista ut, eller det finns liksom ingen anledning."

En svensk journalist påpekar att hon har svårt att se namn och bild i tidningen på de döda eftersom man redan vet vad som hänt med dem. Möjligtvis kan man publicera namn och bild på de saknade om det kan bringa klarhet i vad som har hänt med dem. Publicering skulle i så fall ske utefter UD:s rekommendationer.

De svenska journalisterna resonerar utifrån etiska principer och är

mycket försiktiga i det här skedet.

Britterna frågar sig i högre utsträckning om källan är trovärdig, om de kan lita på informationen och om det verkligen skett en korrekt identifiering av de döda. De vill, så fort de anhöriga har blivit underrättade, kunna ge så mycket information som möjligt bara de vet att den är korrekt.

Del 2. Familjerna till en av de döda ger sitt godkännande för publice-

“ I think it's very important to be ethical and to try to be right. But you don't want to become neurotic, I mean the basic job is terribly simple: we find things out and we tell people. Most of the time, let's just do that. I don't think we should tie ourselves up with moral arguments to the point where we are constantly checking ourselves.

ring av namn och bild på den avlidne, men familjerna till de två andra vill inte figurera i pressen. Familjerna till de två saknade har inget att invända mot namn- och bildpublicering. Spelar de anhörigas önskemål någon roll?

När de svenska journalisterna är säkra på att de anhöriga har blivit underrättade väljer tre fortfarande att inte alls skriva ut namn och bild.

"Jag tycker inte riktigt att det tillför så mycket. Jag tycker att det orsakar mer lidande än det tillför i en rapportering."

Två av dessa tre resonerar dock kring att de kan tänka sig att göra det om det finns en historia att berätta som berättigar att de namnges, att hotellet hade brister i säkerheten och att branden kunde ha undvikts t ex. Detta i så fall med de anhörigas medgivande.

Men om det bara går ut på att rapportera om privatpersoner som varit inblandade i en tragedi anses det inte motiverat.

"/.../ har det något allmänintresse? Det berättar ju egentligen bara om just det här enskilda fallet och det är en olyckshändelse. /.../ Och det är så kallade vanliga människor."

DE ÖVRIGA TRE SVENSKA journalisterna kan tänka sig att publicera namn och bild, två av dem följer då helt de anhörigas önskemål. En tycker däremot att de anhörigas åsikter inte tillåtas styra.

"Man skulle fundera på 'är det rimligt att ha namnen med?' /.../ om man då kommer fram till att det här är en stor katastrof /.../ och berör folk här hos oss där tidningen når ut, så skulle man köra bilderna och namnen oavsett vad de anhöriga säger."

På det stora hela väljer alltså de svenska journalisterna att följa familjernas önskemål. Det syns en tydlig beskyddarinstinkt i relationen till de anhöriga.

"Så ska man också vara väldigt noga med hur man hanterar anhöriga,

som ju någonstans är i värsta sorgearbetet och kanske inte ens vet vad de tar ställning till."

"/.../ det är inte säkert att folk riktigt fattar vem de pratar med och vilken spridning det får. Man är så helt skräckslagen att man pratar med den som verkar vilja lyssna. Och man kan inte lägga ansvaret på en person i chock."

PÅ DE BRITTISKA ÖARNA ser resonemangen helt annorlunda ut. Där går allmänintresset före de anhörigas behov. Här tar man bara hänsyn till de anhöriga om det finns specifika skäl för det.

"I would definitely print their names, whatever. /.../ I would like to think that I would say 'fine I will not print the photo' but I don't know, it is sort of a matter of a public record."

"/.../ that part has to be reported at some stage, not just be left because of the family wants to keep it private. The interest of the public is it should be known. I think the public would

sort of have to know the reason why the family do not want to have the names."

DE ANHÖRIGA MÅSTE alltså kunna argumentera för varför de inte vill ha namn och bild om deras önskan ska respekteras.

"And they may say: 'look, the man is dead and his daughter is hitchhiking in Thailand and we haven't been able to get hold of her and it would be a nightmare if she discovered on the Internet that her father is dead' that would be a very powerful moral argument to not publishing it. Cause there is no legal [argument]."

Även foton publiceras i regel i samband med namnen, så länge journalisterna har fått tag i dem på ett lagligt sätt.

"/.../ if you came by them through legitimate means, let's say they had all been in the public domain like in a newspaper or the government had given you the pictures, then I think you can legitimately run them, I'm afraid. I mean this happens from time to time even though the families are objecting."

I ALLMÄNHETENS INTRESSE?

Scott Milne, 28 years, Guildford outside of London

Do you think that the press should publish names and pictures of accident victims or victims of crime?

There is a social function to it, especially in the local press. It's a way for people to get to know if someone is dead. But the families should be given a period of grief before the names and pictures are published. I respect the local press more in this sense. The reporters live with the people they are writing about and that makes them more cautious. When it comes to the national press things change and the question of what's in the public interest arises.

Robin Jerabek, 34 år, Göteborg

Tycker du att man ska publicera namn på olycksoffer i tidningen?

Nej, jag tycker att det inkräktar på integriteten hos såväl olycksoffret som de närstående. Det är sådan detaljinformation som inte är relevant.

Del 3. Det visar sig att ytterligare en svensk/engelsk medborgare är anmäld saknad. Han är sex år och son till de övriga två sagnade. Skulle journalisterna rapportera anorlunda kring ett barn?

Bland de svenska journalisterna som redan valt att publicera namn och bild på hans föräldrar väljer två att göra det även på honom. Detta med hänvisning till att de anhörigas medgivande även måste anses gälla pojken.

"Har man kört allihopa så måste väl han hänga med också, antar jag."

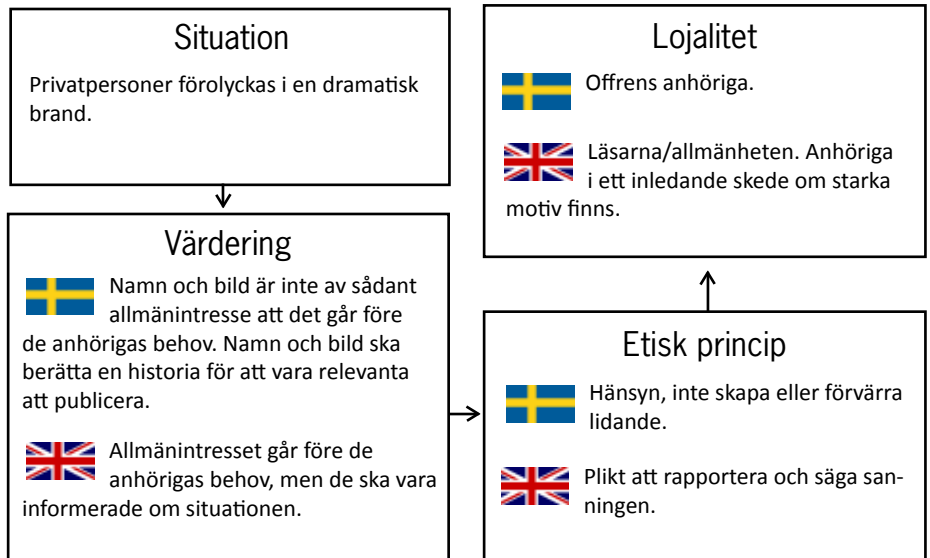
En anser att situationen känns tveksam när denna plötsliga information dyker upp och väljer att avstå från att publicera namn och bild.

De övriga tre väljer, av förklarliga skäl, att inte heller publicera hans namn. En av dem motiverar sitt beslut utifrån ett nyttoperspektiv.

"Nej för vad ska man göra i Sverige, alltså bild på honom, man kan ju inte leta reda på honom här."

ALLA DE BRITTISKA journalisterna skulle publicera även pojkens namn.

"This is about someone who is potentially dead or certainly missing, so there

The Potter Box: Olyckan

is a public interest in finding out what happened to him."

"We would still say that the body needs to be identified but there comes a point where it needs to be published."

"Yes, because you want the family picture, won't you? Yes, because the families have put their consent so then it's okay."

En av journalisterna lyfter upp beslutet på en principiell nivå.

"I think it's all right. I think it's very important to be ethical and to try to be right. But you don't want to become neurotic, I mean the basic job is terribly simple: we find things out and we tell people. Most of the time, let's just do that. I don't think we should tie ourselves up with moral arguments to the point where we are constantly checking ourselves."

Elin Hellström

I ALLMÄNHETENS INTRESSE?

Josephine Ferguson, 26 år, Göteborg, har studerat i London

Tycker du att man ska publicera namn på olycksoffer i tidningen?

Nej. Jag tycker faktiskt inte att man ska göra det. Out of respect... Vad heter det på svenska, för respekt för de drabbade. Sen kanske man kan göra det vid ett senare tillfälle när man har utrett allting. Men frågan är vad det tillför liksom.

Arek Rokicki, 29 years, London

Do you think the press should publish names and pictures of accident victims?

I don't think so. Cause you can't really ask accident victims if they want it or not. I mean if they give you permission it's fine, if not then I don't think so. The people that are dead clearly they can't make a decision, so then the family can give permission.

Barry Eccless, 32 years, London

Do you think the press should publish names and pictures of accident victims?

It's a personal thing. It depends on what the family thinks, I think. It depends on a personal kind of idea.

And if the family says it's okay?

Yes. I think so. Then it's okay.

Exempel ur verkligheten

The Guardian den 9 november 2009. Namn och bild på Mary Fox som omkommit i en brand. Även hennes son som klarade sig namnges.

Dagens Nyheter den 27 juli 2009. Anonymisering av omkomna offer i en lägenhetsbrand, trots att den exakta adressen uppges.

Tre skadade svenska soldater hemma igen

Tre av de skadade svenska soldaterna vårdas nu på Akademiska sjukhuset i Uppsala. Den fjärde var i går fortfarande för dålig för att flygas hem från Afghanistan.

– Läget är såpass instabilt att det för närvarande är uteslutet. Han vårdas alltjämt på det tyska fältsjukhuset Camp Marmal, sade Veronica Sandström på Försvarsmaktens högkvarter i går kväll.

Ett flygplan från Sverige har anlänt till Afghanistan och står redo.

– Vi väntar på när läkarna bedömer att en transport går att genomföra. Vi har ett ambulansflygplan i beredskap.

Sandström vill inte gå in på vilka skador svensken har, men det är allvarligt.

En lokalanställd tolk dog och fem svenskar skadades när deras terrängjeep körde på en hemmagjord vägbomb i norra Afghanistan i onsdags förmiddag, 40 kilometer väster om den svenska huvudbasen Camp Northern Lights som ligger i utkanten av staden Mazar-i-Sharif.

En av svenskarna fick så lindriga skador att han kunde återvända till den svenska militärförläggningen.

Fördes nedsövd till sjukhus

Två lindrigt skadade flögs hem i torsdags och en tredje landade på Arna flygplats utanför Uppsala vid lunchtid i går. Han fördes nedsövd i ambulans till Akademiska sjukhuset för specialistvård.

VÅRDAS I SVERIGE. En av de två svenskar som kom hem i torsdags får vård. Ytterligare en svensk kom hem i går. En av svenskarna är så illa skadad att flytta honom från Afghanistan.

FAKTA: Attacker mot svenskar på senare tid

- 11 november kör ett militärfordon över en hemmagjord bomb som exploderar. En afghansk tolk dödas och fem svenskar skadas.
- 29 oktober beskjuts svenskar och får eldunderstöd från stridsflyg.
- 13 och 14 oktober hamnar svenska soldater i eldstrid.
- 10 oktober utförs två attacker mot svenskar. En soldat dödas.
- 8 oktober motstånd mot svenskar.
- 28 september svenska soldater dödas.
- 2005 svenska soldater dödas.

Metro London 5 november 2009. Namn och bild på offer, anhöriga och den 17-åriga föraren som dömts till fängelse för vållande till annans död i en bilolycka.

Göteborgs-Posten den 14 november 2009. Skadade soldater anonymiseras, trots att de befinner sig i den offentliga sfären.

The Guardians redaktion i London.

Medieklimat i förä

VI HAR TIDIGARE fastställt att Storbritanniens journalistkår består av "blodhundar" som producerar snabba, sakliga artiklar, och Sveriges av pedagoger med en hög utbildningsambition. Historiskt har två olika medieklimat vuxit fram.

De engelska journalisterna vittnar om ett medieklimat som styrs av kommersiella krafter som leder till snabba nyheter och ett hårt arbetsklimat. Nyheterna handlar till stor del om kändisar och sensationer.

"I think that sometimes, people are too eager to publish without thinking of the consequences."

"././ there are some newspapers in this country where they run a regime of fear. So the editors shout at the executives, the executives shout at the reporters, the reporters go out and do terrible things to stop the shouting. And those newspapers, which have the regime of fear, are the highly commercial ones. ././ They are commercially successful because they are absolutely ruthless."

"I think it[the media climate] is too much about celebrities. Newspapers are too much about celebrities doing awful things."

I Sverige är medieklimatet fortfarande starkt präglad av den långa press-etiska traditionen.

Men det svenska medieklimatet är på väg mot mer namn i pressen, medan det brittiska tar krafttag för mer restriktioner kring människans privatliv. Att medieklimaten förändras, och närmar sig varandra, är också någonting som våra journalister vittnar om.

VI FRÅGADE journalisterna om de hade resonerat annorlunda kring namn och bildpublicering för tio år sedan. Två av de svenska journalisterna beskriver förändringar i medieklimatet som går ut på att svensk press har lättare att publicera namn och bild nuförtiden. Tre stycken av dem hade inte arbetat tillräckligt länge i branschen för att kunna lägga märke till någon förändring, en hade ingen uppfattning.

”Ja alltså när jag började då var vi ändå mera restriktiva, då hade jag aldrig trott att vi skulle skriva namnet på en gripen person. Jag tänker på Hagamannen-exemplet.

"Ja alltså när jag började då var vi ändå mera restriktiva ././ då hade jag aldrig trott att vi skulle skriva namnet på en gripen person ././ jag tänker på Hagamannen-exemplet"

"I och för sig så har nog traditionerna, eller vad jag ska säga, säkert ändrats under de här åren på något vis. Ibland har det varit lite mer mode att namnge ././."

NÅGRA AV de svenska journalisterna resonerar kring varför pressen skriver ut mer namn. Internet, kvällspressen och nya sociala medier är anledningar till att nyhetsflödet går allt

snabbare, vilket många anser sätter agendan även för morgontidningar. Somliga tycker också att nyhetsartiklarna blir mer relevanta med namn – ett argument som engelska journalister har använt sig av genom åren till förmån för namn- och bildpublicering.

Sammanfattning

ATT KÄNNA TILL identiteten på brottslingar och brott- och olycksoffer är något som engelsmän gör i allt högre grad än svenskar. Storbritanniens medieklimat vilar på grundidén att denna information är av allmänintresse, medan Sveriges journalistkår har en snävare bedömning av vad som ligger i allmänhetens intresse. Om vi återigen tänker oss Börjesson och Weibulls figur över offentligt och privat så tenderar det offentliga rummet i England att lättare expandera in i det privata än vad det gör i Sverige. Vår studie visar på denna skillnad och att det finns tydliga skillnader i tankemönster hos de elva journalisterna beroende på vilket land de är verksamma i. I studien har vi sett vad som kan stå i vägen för publicering av identiteten på brottslingar och brott- och olycksoffer. I det svenska fallet är det framför allt respekt för anhöriga, hänsyn och en djupt rotad tradition där namn och bild får stå tillbaka till förmån för ett månande om den privata sfären. I England är det lagar och tveksamheter inför historiens sanningshalt som får journalisterna att avstå från publicering.

■ De engelska journalisterna publicerar generellt sätt tidigare än de svenska.

■ De engelska journalisterna anser att det går att publicera namn och bild på brottslingar, offentliga personer och olycksoffer tidigare än de svenska.

■ De svenska journalisterna resonerar utifrån i vilken grad en person är offentlig innan de fattar beslut om namn- och bildpublicering på kända personer. Medan politiker hör till den grupp offentliga personer där allmänintresset motiverar identifiering med namn, ges däremot en medieprofil ett större skydd.

■ De engelska journalisterna gör ingen värdering kring offentliga personer utan alla behandlas lika i pressen.

■ De engelska journalisterna hänvisar mer till vad lagen tillåter än vad de svenska gör.

■ Då de svenska journalisterna funderar kring vad som är etiskt, resonerar de brittiska kring om faktan är korrekt eller om det går att lita på källan.

■ De svenska journalisterna reflekterar mer över vilka konsekvenser som journalistiken får för privatpersoner och tar därför stor hänsyn till anhörigas vilja och åsikter.

■ Flera svenska journalister uttrycker en ansvarskänsla inför att inte utnyttja personer som av olika anledningar kanske inte är medvetna om mediernas makt och vad en exponering i pressen kan innebära. Ingen av de engelska journalisterna förde liknande resonemang.

■ Eftersom svenska tidningar mer sällan publicerar namn så uppfattas det som mer dömande/allvarligt när de gör det. På så vis anses mediernas makt kraftigare i det avseendet.

■ De svenska journalisterna ifrågasätter i högre grad vad som är i allmänhetens intresse, medan de engelska journalisterna inte reflekterar över det i samma utsträckning.

ndring

"Men det är ju nu så här nuförtiden på nätet att saker och ting går skitfort, och om det är så att uppgifterna redan finns ute på en massa olika ställen så kan det ibland vara så att man liksom väljer att göra samma sak."

"Det finns en naturlig önskan hos reportern, som jag då, att berätta en historia som är sann. Och den blir sannare när jag har namn med. /.../ jag kan ju tycka att vi skulle ange åtminstone organiserade brottslingar."

STORBRIANNIEN HAR, efter lång tid, fått till stånd ett pressetiskt system för att mer effektivt kunna klandra tidningar som bryter mot god publicistisk sed. Åsikterna om hur väl systemet fungerar går fortfarande isär. Flera av de journalister vi har intervjuat vittnar ändå om att det pressetiska klimatet har blivit mer restriktivt.

"I think there was probably more of a reckless approach to the publication of names and photographs ten years ago, certainly twenty years ago."

Frida Jakobsson

VÅRA RESULTAT stämmer väl överens med Melins forskning kring de kulturella skillnader som präglar respektive lands journalistkår, där de brittiska journalisterna är "blodhundar", medan de svenska är "pedagoger". De engelska journalisternas ansvar är främst gentemot läsaren. Deras uppdrag är att avslöja sanningen, och gärna så snabbt som möjligt. De svenska journalisterna arbetar istället genom att välja ut rätt information till den stora massan, utan att skada och gärna för att utbilda.

Alla de svenska journalisterna som vi talade med hade gått en längre journalistisk universitetsutbildning. Det hade ingen av de engelska journalisterna. Flera av dem hade däremot gått på Oxford, och alla hade en universitetsexamen i något annat ämne. Detta kan tänkas vara en bidragande orsak till att synen på journalistrollen ser så annorlunda ut i de olika grupperna. I Sverige har yrket professionaliserats på ett helt annat sätt. Sveriges långa pressetiska tradition att vara varsam med namn och bild gör att ett etiskt förhållningssätt är väl förankrat i den svenska journalistkåren. I Storbritan-

nien har debatten om namn och bild knappt förts. Istället har de pressetiska diskussionerna handlat om ägarförhållanden och att bevara fri press.

Elin Hellström
Frida Jakobsson

Diskussion/Reaktion

Vad anser egentligen journalisterna själva om de organ som styr de press-etiska riktlinjerna? Vi frågade, och fick många olika svar. I slutskedet av studien är det även dags att få kommentarer från PON och PCC kring namn- och bildpublicering. Dessutom får de en chans att ge svar på tal till kritiker som ifrågasätter det självreglerande systemet. Nu blir det diskussion – och reaktion!

“ I don't believe they have any power really. I bare it in mind. I think that what it has to say makes sense, and then they [the PCC's principles] are all ethical things we shall all abide by. But I don't particularly fear it.

“ Man skulle nog kunna ha med mer namn utan att bli fälld, det tror jag ju. Men sedan är frågan om man tycker att det är någon särskild finess med det, eller ger något annat än att stilla nyfikenheten.

“ Alltså jag tror att de fallen som vi har blivit anmälda i, i alla fall de flesta, handlar om att man kritiserar någon som inte får komma till tals. Och att vi ska göra det är ju självklart, så därför är det väl bara bra att vi blir fällda.

“ /../ the problem with it [the PCC] is that it is completely self-regulatory. And some of the worst offending newspapers, like the News of the World or the Daily Mail, all sit on this body. So basically I think it should be more independent people on it.

“ Jag tror att om den [PON] ska ha effekt så skulle det vara böter. Ekonomiskt bötesbelopp. Money talks. Att klandras, ja vad betyder det!? Faktiskt. Jag tror att det måste svida lite mer.

“ I think it's important there is a code. A national code. I have to say that I don't sit down every morning, every difficult story I write, I do not think: what is the PCC's code of ethics?

PON

Ella Nyström, justitieråd och ordförande i Pressens Opinionsnämnd

Tycker du att PON har utformat bra pressetiska regler som fungerar i praktiken?

Ja det tycker jag att de gör. Men det är ju inte upp till mig att bedöma.

Upplever du att PON och det självreglerande pressetikssystemet har respekt i branschen?

Ja alltså vi uttalar oss om förfluten tid, men jag tror att tidningarna tar det på stort allvar. Det är den uppfattningen jag har fått.

PON och Sverige har haft en lång tradition att driva frågan om namn- och bildpublicering i Sverige. Många av de journalister vi har intervjuat menar att vi är på väg mot mer namn- och bildpublicering i pressen. Håller du med om det, och i så fall varför tror du att det är på det sättet?

Något generellt mediemönster i den riktningen är svårt att säga. Min uppgift är att pröva de ärenden som kommer in till PON, och det är klart att det anmäls ju ganska ofta artiklar som identifierar personer. Och då är det inte bara att publicera namn och bild utan då kan det vara att man publicerar så mycket uppgifter att det går att identifiera en person ändå utifrån de. Och jag tycker väl att vi är ganska stränga. Vi har ju våra pressetiska regler att falla tillbaka på. Att man ska vara försiktig med namn.

Tror du att Sveriges pressetiska system kommer gå mot mindre restriktioner för att bli mer likt den europeiska pressen?

Nej jag är inte så säker på det. Vi har ju vår tradition här. När det gäller nämndens arbete så har vi ju de här reglerna vi följer. Jag kan inte säga så här på rak

arm att jag förväntar mig en annan inställning.

Upplever du att det är mycket diskussioner i nämnden när ni ska döma om namn- och bildpublicering?

Ja, som jag nämnde är det svårt med frågor angående det här med identifiering. Det är alltid ett antal människor som kan identifiera någon. Men hur många ska det vara? Det diskuterar vi ofta. Hur många ska identifiera personen för att man ska säga att personen är identifierad? Det är frågor som ofta diskuteras.

Tycker du personligen att det är en svår fråga?

Ja det är en svår fråga som ofta kommer upp.

Innebär mer namn- och bildpubliceringar en sämre press?

Alltså jag kan ju bara uttala mig för egen del. Jag personligen har ju inte något mandat att företräda alla ledarmöter i nämnden, utan vi prövar de ärendena vi får in. Men rent personligen tycker jag inte att mer namn innebär sämre press. Jag tycker inte att det behöver ha med så mycket annat i journalistiken att göra.

Ett argument för mer namn- och bildpublicering i pressen, och som några av våra journalister också tyckte, är att artiklarna får en högre sanningshalt samt att det är journalistens roll att vara neutral rapportör. Hur ser PON på den saken?

Nej det uttalar vi oss inte om alls. Vi framför om det är i allmänhetens intresse, i förhållande till den skada, publicitetsskada, som en namnpublicering innebär. Och det står ju i våra

regler att man inte ska publicera namn om inte ett uppenbart allmänintresse kräver det. Så det är den avvägningen som vi tittar på.

Är det en svår avvägning?

Ja det är det.

Finns det speciella riktlinjer om vad som egentligen är i allmänhetens intresse?

Nej utan det går vi igenom från fall till fall.

En del kritiker till de hårda riktlinjerna kring namn- och bildpublicering anser att det ligger i allmänhetens intresse att få reda på till exempel brottslingars namn. Vad anser du om det?

Ja, jag kan förstå att väldigt uppmärksammade brott är det ett större tryck från allmänheten att få veta vem det är. Då blir det ju ett större allmänintresse. Men vi tar ställning till det från fall till fall.

Har internet och det snabbare nyhetsflödet gjort någon skillnad till hur PON ställer sig till det här med namn- och bildpublicering?

Det är ju ett problem som kommer allt mer. Därför att de flesta människor ändå kan få reda på namn i uppmärksammade fall. Man kan ju ändå hitta det på internet. Och då är frågan hur man ska se på det i förhållande till tidningarna. Fast än så länge inverkar det inte alltför mycket på vårt arbete. Vi prövar i princip det som står i den anmälda artikeln, och varje tidning får ju stå för sin namnpublicering så att säga. Att man sen skulle kunna hitta namnet någon annanstans det inverkar inte så mycket på vad en enskild tidning har skrivit.

” Titt som tätt publiceras det ju sådana här barometrar över vem som har fällts mest och vilka redaktioner som har fällts mest, och som jag har förstått det så tycker väl fortfarande redaktionschefer och redaktionsledningar att det är pinsamt att vara högt på de där. Då kan man ju tänka sig att de har det i bakhuvudet i sitt dagliga arbete och försöker, i någon mån, att leva upp till det där.

” Ja alltså problemet med den senaste, den nuvarande [pressombudsmannen] är att de har uttalat tycker jag väldigt konstiga åsikter. Yrsa Stenius, när hon går ut och till exempel pratar för att domstolar ska hemligstämpla delar av förundersökningar för att någon har publicerats på nätet så tycker jag att hon till och med går ut och propagerar för censur vilket är förbjudet enligt svensk grundlag. Det är lite märkligt då det där ämbetet färgas så mycket av personer, alltså istället för av några fasta regler.

Exempel ur verkligheten

MOTEN FÖRBYTT FÄRRE: Elisabeth Kvarnström arbetar med domars bevakning på nätet. Hon tror att en del inte kommer att våga berätta om de övergrepp som de utsatt andra för när risken finns att de hamnar på nätet med namn och bild.

Kraven på namnpublicering ökar

Utvecklingen på nätet ökar pressen på de etablerade medierna att gå i samma riktning.

- De etiska övervägandena sänks hela tiden och vi kommer att få se allt fler namnpubliceringar, säger Kent Asp.

Kent Asp är professor i journalistik vid Göteborgs universitet. När allt fler uppgifter om till exempel misstänkta och dömda sprids på nätet påverkas press, teve och radio.

Den som vill veta vem "ridläraren" eller "världsartisten" är gör en enkel sökning på nätet och får reda på namn, personnummer och gatuadress. I vissa fall ligger också domarna ute.

- För medierna blir det svårt att möta argumenten när allmänheten vill veta eftersom

tet. Det är både en oundviklig och olycklig utveckling, anser Kent Asp.

Han ser redan i dag exempel på när medierna inte avvaktar en fällande dom innan namn och bild publiceras av de misstänkta. Det betyder dock inte att det behöver vara något fel.

Hur ska man stå emot utvecklingen av fler namnpubliceringar?

- Ibland kan det finnas ett legitimt intresse att saker blir kända. I vissa fall kan media hålla på saker för länge trots att det finns ett allmänintresse. Då riskerar man, vilket också är farligt i en demokrati, att undanhålla uppgifter.

ENIGA. Kent Asp, professor i journalistik, och Kenth Andreasson, stf ansvarig utgivare på GP, är överens - vi kommer sannolikt att få se fler namnpubliceringar på dömda brottslingar.

regelbundet kontakt med läsarna. Han får ofta frågor om varför namnen, på framför allt dömda, inte publiceras. Han tror, liksom Asp, att utvecklingen går mot att tillfredsställa läsarnas ökade krav att få veta vilka personer det handlar om i vissa artiklar.

- Folk kommer inte att nöja sig med en dagstidning där man först skapar ett intresse, men sedan inte berättar allt, utan måste leta på internet för att få reda på facit, säger Kenth Andreasson.

Samtidigt påpekar Andreasson att dagstidningarna berättar mindre i dag jämfört med för

Hon tror att fler säll kommer att på om accepteras i alla och andra beslutsf

- I USA är det ju a på var pedofiler be tittat på de svenska ställning till om de

Har du förstäls känns bra att förö

- Ja, det förstår övarna har åstadkö anhängiga lida för h

031-62

Fotnot: Malin heter e

FAKTA: Förenir

Många anhängiga ham stöd då barnet blivit Därför finns förening utnyttjade barn (Atsu I Göteborg finns ett i samtal rådgivning e

PCC

Alison Hastings, media consultant and trainer at the BBC Trust. Former editor of the Evening Chronicle in Newcastle. Member of the Press Complaints Commission during four years.

In Sweden we have a tradition not to publish names and pictures because of privacy reasons. In our study we have discovered that the British journalists are more eager to publish names, because you don't have the same tradition. The British journalists we talked to said that publication of names often are in the public interest. But how do the PCC decide when something is in the public interest?

The PCC Code of Practice actually details and gives guidance about what is treated in the public interest. From our point of view things that are in the public interest are crime and prevention of the public being misled.

Do you have discussions in the Commission when you are ruling about privacy issues?

No, because it is very well established.

What's your opinion about the press publishing names and pictures of suspected criminals before they have been convicted? Is there a risk that the press name innocent people and how do the PCC follow it up?

Yes. Obviously you're innocent until proven guilty, that's the British law. But if somebody appear in court, and a newspaper is covering that court story, unless there are children or a victim of sexual assault, then the PCC and the law in this country are happy to name everybody in that court case. And obviously, what we impose the press to do if the person has been found innocent at the end of that trial. Then they have an obligation, the press, that they must report that. You have to make sure that the coverage in that court case that might have taken weeks for example,

that they balance that with good defense. You have to make sure that you report the verdict and show the innocence, so their name is cleared by the public domain.

In Sweden, the correlative commission argues that the press shouldn't name criminals because it would be hard for them to get back into society when they have served their full sentence. They argue that the press shouldn't be the ones judging the criminals. Is that an argument that the PCC consider?

We would say that is a part of the penalty. And actually I think that today, that opinion would interpret with the general public. In the UK, the public would be very firm and they would very much expect criminals to be mentioned, as a part of the penalty.

What do you think will happen with the media ethics in the future regarding name and picture publication?

Obviously the issue of privacy in the whole of Europe is highly topical because of the Human Rights Act. I think newspapers and magazines are much more aware of the obligation under privacy then they have ever been in the past. But I don't think that the issue of naming is what the press are worried about at the moment. In the UK we have very well established situations where you do name people. You do name criminals and you do name accident victims for example.

Do you think that the PCC and the self-regulatory press ethics system works and is respected by the media industry?

Not yet. The PCC replaced something called the Press Council that had a huge amount of respect.

By the journalists?

Yes. But certainly the PCC is much more effective. If they get contacted by the PCC, the journalists would actually respond very quickly. They would be worried about it, they would be very anxious not to get a jurisdiction against them. It is usually written into the contract of employment that they have to obey the PCC's Code of Practice. And also, if they get a jurisdiction against them, they have to inform their readers that they have done something wrong. So I know from experience that editors are very anxious not to get involved with the PCC.

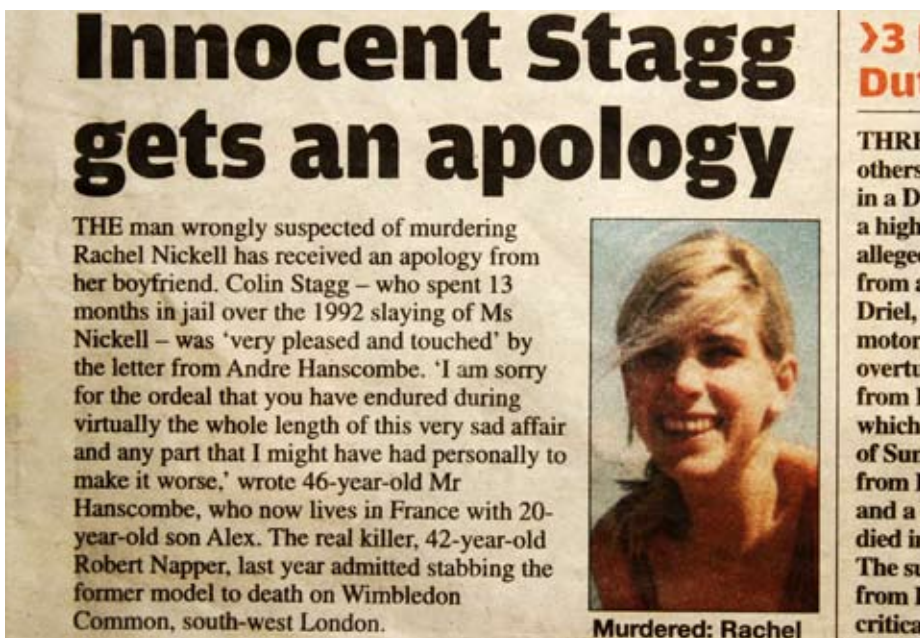
A few of the journalists we interviewed said that the PCC isn't impartial because the Commission members are representatives from various newspapers. Do you agree with that?

Well that's not true for a start. There are 17 members of the Commission and seven of them come from an editorial background. And then we have what we call lay members, there are ten of them and they have no connection to the media at all. And they have to always be in the majority to stop the editors to "get together". The editors that are at the PCC are rivals! They are very competitive people. And to think that when they sit down at the table they would all vote for each other and help each other, it's ridiculous actually! They don't do that. And also, the editors don't have the influence to stop an outcome just because they don't like it.

” I personally think their work is good. Others will say that they are toothless, but I don't think that's right. If you got any complaints about you and your story, then the engagement with the PCC is a long and drawn out process that requires you to justify an awful lot of stuff. It puts you through a lot of trouble, so I think in that respect it cause all journalists to look out, when very few other things do.

” The PCC is structurally corrupt and there are two problems. First, all of the money which PCC has comes from the same newspaper which it is suppose to police. Secondly, its committees are populated with people from those newspapers. And the result is that it does not act with real independence or courage.

Metro London den 17 november 2009.

Exempel ur verkligheten

Den 15 juli 1992 knivhögs Rachel Nickell till döds i en park i Wimbledon utanför London. Trots att över trettio män utfrågades av polisen riktade utredningen snabbt in sig på den arbetslöse Colin Staggs, en 32 årig man som brukade gå ut med sin hund i parken.

Det fanns ingen teknisk bevisning som länkade Stagg till mordet, men trots det förekom han frekvent i media. Polisen ägnade sig även åt tvivelaktiga metoder för att försöka pressa fram ett erkännande. Det misslyckades, och i december 2008 erkände en annan man, Robert Napper, mordet på Rachel Nickell.

Än idag rapporterar brittisk press om fallet, men nu med betoning på Staggs oskuld.

Human Rights Act: § 8 Right to Privacy

■ Everyone has the right for his private and family life, his home and his correspondence.

■ There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

Allmänintresse eller allmän nyfikenhet?

DET SÄGS ATT LÄSAREN är journalistens främsta prioritering, hon eller han är allmänheten vars intresse det är som ytterst ska tillgodoses. I det här magasinet har vi visat att uppfattningen om vad som är i allmänhetens intresse går isär; journalisterna vi har talat med har olika syn på vad läsarna vill veta, eller har rätt att veta.

I Sverige tillåts sanningen stå tillbaka för hänsynen. Men är det verkligen så enkelt? Många av de svenska journalisterna valde att inte publicera namn och bild med hänvisning till att det inte ansågs tillföra något till historien. Publicerar engelsmännen på ren rutin? Eller har svenska och engelska tidningsläsare olika behov?

UTIFRÅN FRÅGESTÄLLNINGEN som är titeln på det här magasinet finns en

annan fråga knuten: vad vill läsarna egentligen veta, och varför?

När identiteten på brottslingar eller brotts- och olycksoffer publiceras, är detta nödvändig information som måste spridas eller är det snarare en allmän nyfikenhet som ska stillas? Och spelar det någon roll? Svaret på den frågan ser olika ut beroende på vilket ansvar man tillskriver journalisten. Antingen kan denna vara en neutral rapportör eller en pedagog, som Melin formulerat det.

UNDER ARBETETS GÅNG har journalisternas tolkning av dels journalistrollen dels journalistikens roll, trätt fram som den grundläggande förklaringen till frågeställningarna. Mediernas sociala ansvar beskrivs på ett sätt i Sverige och på ett annat i Storbritannien.

Det ligger nära till hands att påstå att svenska journalister tar det ansvaret på större allvar, men det beror helt på vilken part man värderar som viktigast. I vårt land kan enskilda människors eller en mindre grupp anhörigas bästa anses viktigare än de övriga nio miljoner invånarnas behov.

Britterna däremot, de ser som sitt främsta ansvarsområde att företräda majoritetens önskan, eller i alla fall tänkta önskan. Om detta sedan är utilitarism eller den klassiska kommersiella devisen "customer is king" måste också problematiseras, och då återvänder vi till frågan vad det egentligen är som läsarna behöver veta; vad är allmänintresse och vad är allmän nyfikenhet?

Elin Hellström

Från ett perspektiv till ett annat

För några veckor sedan fick polisen i Göteborg med största sannolikhet fast pojken som under lång tid har ofredat och våldtagit kvinnor, genom att ringa på deras dörrar och tränga sig in i deras lägenheter. Innan han hittades gick han under namnet "dörrklockemannen", och GP pratade om att Göteborg nu hade fått sin egen Hagaman.

Sedan visade det sig att våldsverkaren är en pojke. En förståndshandikapad pojke dessutom, som under tiden då brotten begicks redan stod under vård. Tidningarna nämner honom inte vid namn, utan kallar honom "15-årig pojke", eller "babyface".

INNAN JAG RESTE till England för att skriva det här mediemagasinet opponerade jag mig aldrig över att man anonymiserade brottslingar på det sättet. Det var för mig en självklarhet att förbrytare inte skulle hängas ut i pressen, oavsett om de dömdes eller ej. Dels tyckte jag inte att det tillförde något till själva historien, dels tyckte jag att brottslingens rätt till en andra chans och anpassning till samhället skulle förstörts totalt om namnet stod i fetstil på landets löpsedlar. Känslan av att britten är ett blodtröstigt folk som hänger ut vem som helst i pressen var stark, och jag var helt säker på att britten borde ta lärdom av oss svenskar, medan vi inte behövde lära ett dugg av dem. Kaxigt!? Javisst, men jag skriver i imperfekt då jag nu till viss del har ändrat uppfattning om den saken.

FÖR VISST LIGGER DET i allmänhetens, det vill säga mitt, intresse att veta om man bor granne med en pedofil? Visst vill man veta om en kvinna man möter varje dag har knivhuggit sin man i ett raseriutbrott? Om "babyface" döms för sina brott och sedan kommer ut i samhället igen vill jag faktiskt veta när det sker, hur han ser ut och var han bor. Det är inte för att jag vill

Göteborgs-Posten den 14 november 2009.

kasta tomater på hans hus eller krossa ägg i hans brevlåda, utan för att veta hur jag bör reagera om jag träffar på honom. Kalla mig cynisk, men hur trevlig "babyface" än är, kommer jag inte vilja slå följe med honom en kväll hem från bussen. På samma sätt hade jag inte bett min granne att passa mina barn, om jag hade haft några, om grannen hade varit en dömd pedofil. Så hur kan Sveriges samlade journalistkår ha som ett huvudargument att namnpublicering kategoriskt inte tillför läsaren någonting? Det tillför kunskap! Att brittiska tidningar sedan generöst strösslar med namn i artiklarna trots bristande sanningshalt och oavsett grad av misstanke – det är lite väl magstarkt även för mig!

Frida Jakobsson

"Babyface" misstänkt för fler brott

Tonårspojken som har kallats Babyface och som är misstänkt för våldtäkter och rån i och omkring Johanneberg är misstänkt för fler brott. Det bekräftar åklagare Per-Erik Rinsell för Metro.
– Vilka brott det rör sig

Metro den 1 november 2009.

I SIUSZ butik, S

Sn
Da
Tel 031-28 0

Ny BUTIK!

WV

Arbetsrapport

I allmänhetens intresse? – en jämförande studie av elva svenska och brittiska morgontidningsjournalisters inställning till namn- och bildpublicering

Av: Elin Hellström och Frida Jakobsson
Journalistprogrammet HT-09
Institutionen för journalistik, medier och kommunikation
Göteborgs universitet
Handledare: Britt Börjesson

Innehållsförteckning

Abstract	2
Frågeställning och syfte	3
Metod och urval	3-5
Arbetsgång och arbetsfördelning	5-6
Målgrupp	6
Källor	7
<i>Bilagor.</i> Våra frågor på svenska och engelska	11-16

In the public interest? A comparative study of eleven Swedish and British newspaper journalists' attitudes regarding publication of names and photographs

Abstract

Purpose: In a globalized world where communication and circulation of news is constantly accelerating, we believe it is important to examine Swedish media ethics in an international context. The aim of this study is to increase the understanding of British and Swedish media ethics in regards to the publication of names and photographs of victims and criminals.

Questions: How do journalists in Britain and Sweden reason regarding the publication of names and pictures? Are there any similarities and/or differences among journalists' attitudes?

Method: Six Swedish journalists from Göteborgs-Posten, Dagens Nyheter and Svenska Dagbladet, and five British journalists from The Guardian and the Independent were interviewed using case scenarios. The interviews were based on three fictitious cases where the journalists had to decide whether or not they would publish. Following a qualitative approach we asked participants open ended questions about their decision making process. The questions were based on Weibull and Börjesson's model of the division of public vs private person and public vs private sphere. *The Potter Box* model of moral reasoning was used to analyze the answers.

Main Results:

- The British journalists choose to publish at an earlier stage than the Swedish.
- British journalists believe that it is legitimate to publish names and pictures of criminals, public figures and victims of an accident at an earlier stage and in greater detail than the Swedish.
- The Swedish journalists consider to what extent a person is a public figure before deciding on name and picture publication. For example, whilst politicians belong to the group of public figures that justifies identification by name, TV-hosts do not to the same extent.
- When it comes to identifying someone who is engaged in crime or suspected of being so, British journalists generally said that they would treat all public figures equally in the press.
- Compared to Swedish journalists, British journalists referred more to what the law permits.
- Whilst Swedish journalists reflected upon ethic reasoning, the British consider if the fact is correct or if they can trust 'the source'.
- Swedish journalists reflect more upon what impact their articles would have on the persons involved, and therefore said to respect if the relatives of an accident casualty say they do not want the name and picture of their family member in the press.
- A number of the Swedish participants expressed a sense of responsibility not to exploit people who, for various reasons, may not be aware of what it means to be exposed in media.
- It was noticeable that the Swedish journalists reflected more upon what is in the public interest than the British journalists.

Authors: Elin Hellström and Frida Jakobsson, Programme of Journalism, autumn semester 2009. Department of Journalism, Media and Communication, University of Gothenburg, Sweden.

Frågeställning och syfte

Vår huvudsakliga frågeställning är *Hur ser journalisters etiska avväganden angående namn- och bildpublicering ut i Storbritannien och i Sverige? Vilka skillnader och likheter finns i journalisternas inställning till namn och bild publicering, och varför ser sederna så annorlunda ut i respektive land?* För att kunna svara på forskningsfrågorna avgränsade vi oss till att fokusera på journalister som arbetade på morgontidningar med kvalitetsambition. Allteftersom utvidgades frågeställningen att även inkludera: *huruvida vår grunduppfattning, att de engelska journalisterna publicerar namn och bild tidigare och mer frekvent än de svenska, stämmer?*

Metod och urval

Vi hade lagt märke till en slående skillnad kring namn- och bildpublicering då vi läst svensk och engelsk press, och vi blev nyfikna på ländernas medieklimat, om likheter och skillnader och varför skillnaderna uppkommit. För att få en djupare insyn bestämde vi oss för att genomföra kvalitativa intervjuer med journalister i de båda länderna. Vi valde att tala med journalister, även om det oftast är redaktörer som fattar de avgörande besluten om namn- och bildpublicering. Anledningen till att vi inte ville tala med tidningarnas ”experter” var för att vi hoppades förstå mer av vilka dilemman som finns hos de som arbetar ute på fältet. Vidare begränsade vi oss till att intervjua journalister som arbetade på morgontidningar med hög kvalitetsambition, eftersom vi ansåg att det gjorde vår jämförande studie mer relevant och intressant. På dessa tidningar finns det en publicistisk tradition och vi antog att deras anställda journalister i större utsträckning hade funderat kring vad som är god journalistik ur ett etiskt perspektiv. Vi tyckte också att det fanns större generella likheter i svensk och engelsk morgonpress, än vad det finns i t.ex. kvällspressen i de båda länderna.

Kvalitativ eller kvantitativ metod?

För att förstå hur enskilda journalister i Sverige och England förhåller sig till att skriva ut namn och bild i sina artiklar valde vi att basera vår studie på kvalitativa samtalsintervjuer av så kallad respondentkaraktär. Detta eftersom det ger oss en möjlighet att få en inblick i vilka resonemang, lojaliteter, värderingar och argument som ligger bakom deras åsikter och beslut. Fördelarna med en kvalitativ metod är att det ger en djupare förståelse ur ett inifrånperspektiv; den ger oss en möjlighet att förstå hur journalisterna tänker och agerar utifrån den pressetiska kultur som de är verksamma i, samt utifrån personliga egenskaper och erfarenheter.

Intervjupersonerna

Vi hörde av oss till journalister på Göteborgs-Posten, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, The Times, The Observer, The Guardian, The Independent och The Daily Telegraph. Först om främst ville vi intervjua journalister som hade erfarenhet av att skriva om olika typer av brott. Vi skickade över 50 stycken mail, och fick elva svar tillbaka från de personer som sedan blev våra intervjupersoner. En kvinnlig journalist på GP svarade när vi redan hade genomfört de svenska intervjuerna och var på väg till London, så tyvärr hann vi inte få med henne i studien. Vi hade gärna haft med fler kvinnor, speciellt i England där vi bara talat med en kvinnlig journalist. Dessvärre speglar vårt urval mycket väl hur det ser ut procentuellt sett i den brittiska journalistkåren. Vi hade också gärna sett att intervjuerna var spridda på

journalister från fler tidningar i England. Vi försökte få tag i journalister på en engelsk regionaltidning i närheten av London för att motsvara Göteborgs-Posten i Sverige. Tyvärr svarade ingen journalist på varken The Argus i Brighton eller på Cambridge Evening News på våra förfrågningar.

Följande journalister deltog i studien:

GP: Per Sydsvik, Per Nygren

DN: Simon André

SvD: Tobias Olsson, Alexandra Hernadi, Christina Wahldén

The Guardian: Patrick Wintour, Helen Pidd, Nick Davies, James Meikle

The Independent: Robert Verkaik

Frågorna

När frågorna skulle konstrueras delade vi in dem i tre sektioner:

- 1) Inledande frågor: personlig bakgrundsinformation om journalisten.
- 2) Tematiska frågor: tre fiktiva fall som konstruerats som scenarier.
- 3) Avslutande frågor: öppna frågor där vi frågade om journalistens egna åsikter kring bl.a. medieklimat och pressens självreglering.

Fokus låg på de tematiska frågorna i sektion två, som vi konstruerade så att journalisterna öppet skulle kunna resonera kring varför de skulle välja att publicera eller inte publicera namn och bild. Frågorna var till formen utformade så att de skulle försätta journalisten i en potentiellt verklig, dynamisk situation för att de på så vis skulle motiveras att berätta och resonera spontant. Vi valde att skapa fiktiva fall eftersom de på det sättet var likvärdigt gångbara i båda länderna. Hade vi istället valt riktiga fall så hade olika faktorer som geografisk närhet och kulturella skillnader troligen påverkat svaren. När vi skapade våra fiktiva fall var det en utmaning hur vi på bästa möjliga sätt kunde fånga in hela spännvidden mellan de tänkta svar som de svenska och de engelska journalisterna kunde komma att ge. Vi hade stor hjälp av Weibull och Börjessons figur över offentlig och privat sfär/person. De tre fiktiva fallen i korthet:

- 1) Mordet, privatperson i offentlig sfär.
- 2) Förskingringen, offentlig person i privat sfär.
- 3) Olyckan, privatpersoner i privat sfär.

Offentlig person i offentlig sfär har inte inkluderats eftersom detta rum sällan ger upphov till den typ av pressetiska skillnader som vi ville undersöka med den här studien.

Frågorna var också av informantkaraktär där vi ville att alla skulle ta ställning till publicering i ett visst sammanhang utifrån en viss information. Under intervjuernas gång märkte vi att vissa frågor tolkades som mer öppna än vad vi hade tänkt oss från början. Vi blev osäkra om eller hur vi kunde använda oss av svaren, vilket ledde till att vi strök två frågor. Viss information som vi bad om valde vi sedan att plocka bort eftersom vi inte ansåg att de tillförde något till studien.

Analys

Våra intervjusvar analyserade vi sedan med hjälp av The Potter Box av Ralph Potter. Modellen fokuserar på värderingar, lojaliteter och etiska principer, och därför hjälpte den oss mycket när vi skulle dra slutsatser och strukturera resultaten. Vi skapade även ett system i Excel för

att få översikt över i vilket skeende journalisterna valde att publicera namn eller bild. Utifrån det dokumentet gjorde vi sedan grafer för att illustrera resultatartiklarna.

Svårigheter

En svårighet med metoden vi valt är möjligheten att dra generella slutsatser. I den kvalitativa intervjun upptäckte vi att det ofta uppstod en samtalsituation där olika diskussioner och stämningar uppkom, som gör att jämförelser mellan de elva journalisterna inte alltid låter sig göras så enkelt. Det dök upp en hel del stickspår under intervjuerna som inte tillförde något. Många tog upp exempel på verkliga händelser istället för att ta ställning till våra fiktiva fall. Det var ofta intressant att lyssna på, men svårt att analysera. Ett annat problem var att intervjupersonerna ibland adderade information till de olika stegen i de fiktiva fallen, utefter deras arbetsmetoder. Ibland såg de som en självklarhet att få tag på polisen till exempel. Vi fick vara uppmärksamma på det och förtydliga att det enbart var informationen som vi gav dem som de skulle ta ställning till. Det underlättade att vi var två personer, så att den ena höll i intervjun och den andra följde med i frågeformuläret så att vi inte missade något väsentligt. En annan svårighet var den språkliga barriären. Mest problem hade vi med att översätta de olika graderna av misstanke som vi har i det svenska rättssystemet. För att få hjälp med översättningen av frågorna testintervjuade vi Fridas kusin, som är tvåspråkig och infödd britt.

Teoretisk mättnad

Med våra elva intervjuer anser vi att vi uppnådde teoretisk mättnad. Mot slutet i respektive land märkte vi att samma resonemang återvände i de svar vi fick. När vi sedan analyserade och presenterade våra resultat valde vi att lyfta fram de citat som vi tyckte var mest representativa. Vi har försökt att identifiera ytterpositionerna bland de svar vi fått, för att sedan placera in var de övriga tankesätten placerar sig emellan dessa två extremer, både via diagram och i texten.

Vad vi kunde ha gjort bättre?

Att fyra av fem brittiska journalister kom ifrån samma tidning, The Guardian, är vi inte helt nöjda med. Vi hade önskemål om att få kontakt med andra stora brittiska tidningar, framförallt The Times. I efterhand inser vi att vi kunde ha försökt lite mer, men eftersom vi befann oss i England under en begränsad tid ville vi komma igång med de vi hade så fort som möjligt. Det innebar tyvärr att vi inte prioriterade kontakt med The Times. Vi försökte flera gånger få kontakt med mindre tidningar, men utan resultat.

Arbetsgång och arbetsfördelning

Inledningsvis arbetade vi mycket tillsammans och delade på ansvaret. Det första vi gjorde när vi hade fastställt ämnet var att leta efter tidigare forskning, och läsa på. Vi fick en överblick över vad som hade gjorts tidigare, vilket vi kunde använda oss av senare när vi började skriva. Nästa steg i arbetsgången var att skriva frågor och få tag på journalister.

Intervjuerna

De första intervjuerna ägde rum i Göteborg, och resten av de svenska intervjuerna gjorde vi under två dagar i Stockholm. Vi transkriberade intervjuerna allteftersom, vilket var ett tidskrävande men roligt arbete när det blev tydligt att vi uppnådde teoretisk mättnad. Andra delen av studien började i och med att vi åkte till London. Vi varvade mellan att vara den som

höll i intervjun eller den som kontrollerade så att vi inte missade något. Parallellt med intervjuerna tog vi även kontakt med representanter från PON och PCC, som senare kom att bli två telefonintervjuer. Anledningen till det var tidsbrist samt att representanten från PCC lämnade ett sent återbud och var svår att få tag på. Frida hade huvudansvar för de två intervjuerna. Eftersom studien fokuserar på vad som är i allmänhetens intresse tyckte vi att det var passande att fråga allmänheten i London och Göteborg vad de ansåg i vissa frågor. Det blev en återkommande voxpop i magasinet.

Analysering

Vi tog fram ett Excel dokument tillsammans för att få översikt över de faktiska svaren. Frida arbetade sedan med att föra in journalisternas svar i dokumentet. Elin arbetade med den vetenskapliga förankringen av analysen och med att plocka fram representativa citat. Elin satte sig in i The Potter Box för att senare skriva presentationen av analysen.

Magasinet

När det var dags att börja skriva texterna kunde vi dela upp ansvarsområdena lättare emellan oss. Elin hade huvudansvaret för texterna om analysen och den vetenskapliga förankringen. Frida hade huvudansvaret för bakgrundsdelen. Resultatartiklarna: Mordet, Förskingringen och Olyckan analyserade vi först tillsammans så att vi såg till att vi hade samma bild om hur artiklarna skulle se ut. Elin skrev artiklarna om Mordet och Olyckan, medan Frida skrev om Förskingringen. Vidare hade Elin ansvaret för slutdiskussionsartikeln Allmänintresse eller allmän nyfikenhet och krönikan Vad är etik, i början av magasinet. Frida skrev artiklarna Skillnader i två olika presskulturer, Medieklimat i förändring och krönikan Från ett perspektiv till ett annat, i slutet av magasinet. Ledaren, sammanfattningsartikeln, arbetsrapporten och abstract skrev vi ihop. Även om vi har haft huvudansvaret för våra separata artiklar har vi hela tiden haft dialog med varandra om hur texterna bäst utformas, förslag på ingresser och rubriker och vad som ska ligga i vilka artiklar.

Foton, illustrationer och redigering

Många av bilderna är eget material, där Elin har stått för merparten av fotandet. De andra bilderna kommer ifrån faksimil, pressbilder eller från bildarkiv på internet där bilderna är godkända för publicering. Nästan alla grafer har vi producerat själva, förutom en som scannades in. Vid sammanställningen av magasinet hade Elin ansvaret för redigeringen. Frida ansvarade för korrekturläsning och insamling av bildmaterial, bildtexter och grafer.

Vad vi kunde ha gjort bättre?

I Storbritannien utförde vi många av intervjuerna i offentliga, högljudda miljöer. Vi hade kunnat insistera på att få tillgång till en bättre lokal, och därmed också haft lättare vid transkriberingen. Vid redigeringen önskade vi att vi hade tagit mer bilder till magasinet, och tidigare tänkt ut någon idé till framsida. På grund av ett tekniskt missöde förlorade vi en del intervjupersoner i voxpopen. Nödlösningen genererade tyvärr i skev könsfördelning och skevt åldersspann.

Målgrupp

Vi har hela tiden tänkt oss att mediemagasinet kan intressera andra journalister, mediearbetare och samhällsintresserade. Under arbetets gång upptäckte vi att de vi intervjuade var intresserade av att ta del av slutprodukten, och vi har även fått förfrågningar av PON som vill ta del av studien, vilket styrker vår ursprungliga tanke kring målgruppen.

Källor

Muntliga

Simon Andrén	simon.andren@dn.se	070-160 46 93
Nick Davies	mail@nickdavies.net	
Alison Hastings	alisonhastingsmedia@ntlworld.com	+44 7860 611985
Alexandra Hernadi	alexandra.hernadi@svd.se	070-916 94 30
James Mickle	james.mickle@guardian.co.uk	
Ella Nygren	ella.nystrom@dom.se	031-911759
Per Nygren	per.nygren@gp.se	031-62 40 00
Tobias Olsson	tobias.olsson@svd.se	070-634 15 15
Helen Pidd	helen.pidd@guardian.co.uk	+44 20 33533671
Catherine Speller	catherine.speller@pcc.org.uk	+44 20 7831 0022
Per Syd vik	per.sydvik@gp.se	031-24 83 06
Robert Verkaik	r.verkaik@independent.co.uk	+44 2070052381
Christina Wahldén	christina.wahlden@svd.se	070-634 50 48
Patrick Wintour	patrick.wintour@guardian.co.uk	+44 7930461245

Referenslitteratur

- Christians Clifford G. et al. *Media Ethics – Cases and Moral Reasoning*. Pearson Education, 2005.
- Esaiasson Peter, Gilljam Mikael, Oscarsson Henrik, Wägnerud Lena. *Metodpraktikan*. Norstedts juridik, 2007.
- Frost Chris. *Journalism, Ethics and Regulations*. Trans-Atlantic Pubns, 2009.
- Hadenius Stig, Weibull Lennart, Wadbring Ingela. *Massmedier: press radio och tv i den digitala tidsåldern*. Ekerlids, 2008.
- Melin Margareta. *Gendered Journalism Cultures: Strategies and Tactics in the Fields of Journalism in Britain and Sweden*, Göteborgs universitet, 2008.
- Weibull Lennart, Börjesson Britt. *Publicistiska seder*. Tidens förlag, 1995.

Elektroniska källor

091015-091201

<http://www.guardian.co.uk/>

091015-091031

<http://www.timesonline.co.uk/tol/news/>

091015-091031

<http://www.telegraph.co.uk/>

091015-091201

<http://www.independent.co.uk/>

091015-091201

www.gp.se

091015-091203

www.svd.se

091015-091203

www.dn.se

091015-091203
<http://www.po.se/>

091015-091203
<http://www.pcc.org.uk/>

091126-091202
<http://ret-web01.int.retriever.no.ezproxy.ub.gu.se/services/archive.html?redir=true&redir=true>

091126
<http://svt.se/content/1/c6/69/94/61/etik.pdf>

091126
http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/946400.stm

091129
http://www.po.se/uploaded/document/2009/3/5/_rsberattelse_2008_klar.pdf

Bakgrundslitteratur

Blixt Charlotta, Elfvelin Daniel. *Fair play eller offside*, MKV-uppsats, Göteborgs Universitet, 2004.

Curran James, Seaton Jean. *Power without responsibility. The Press, Broadcasting and New Media in Britain*, Routledge, 2009.

Kent Asp, Tomas Andersson Odén red. *Den svenska journalistkåren*, JMG, 2007

Bildförteckning:

Sidan 1: I allmänhetens intresse

Bild ”old newspapers”: <http://commons.wikimedia.org/wiki>

Sidan 2: En studie i pressetik

Bild 1 och 2 bildbyline: egna bilder

Sidan 3: Tankar om etik?

Bild “Perkin Warbeck at the pillory”: <http://commons.wikimedia.org/wiki>

Sidan 4-5: Svensk och brittisk pressetik

Bild 1 ”ethics”: <http://commons.wikimedia.org/wiki>

Bild 2 ”a stack of newspapers”: <http://commons.wikimedia.org/wiki>

Bild 3 “old newspapers”: <http://search.creativecommons.org/#>

Bild 4 Guardians redaktion: egen bild

Bild 5 loggor: egen bild

Sidan 6-7: Pressens poliser, hur allting började

Bild ”tidningsläsare”: <http://commons.wikimedia.org/wiki>

Graf: egen

Sidan 8: Hur pressens poliser arbetar idag

Graf PON 2008: egen graf

Sidan 9: Fortsättning Hur pressens poliser arbetar idag

Faksimil Palme murder hunt: The Times 18/3-1986

Graf PCC 2008: egen graf

Sidan 10-11: Skillnader i två presskulturer

Graf: Melin Margareta. *Gendered Journalism Cultures: Strategies and Tactics in the Fields of Journalism in Britain and Sweden*, sid 96 Göteborgs universitet, 2008.

Bild genrebild: egen bild

Sidan 12-13: Att publicera eller inte publicera

Bild 1 DN-skrapan: egen bild

Bild 2 GP- huset: egen bild

Bild 3 Big Ben: egen bild

Bild 4 nyhetsstånd: <http://search.creativecommons.org/#>

Bild 5 SvD-redaktionen: egen bild

Bild 6 The Guardian/The Observer: egen bild

Sidan 14-15: Att analysera etik/Privat och offentligt

Bild Intervju SvD: egen bild

Graf the Potter Box: egen

Graf sfär/person: egen

Sidan 16: Mordet

Bild genrebild "female singer": <http://search.creativecommons.org/#>

Sidan 17-18: Fortsättning Mordet

Graf 1, 2, 3: egna

Bilder till voxpop: egna

Sidan 19: Förskingringen

Bild "handcuffs": <http://search.creativecommons.org/#>

Graf: egen

Sidan 20-21: Fortsättning Förskingringen

Bilder till voxpop: egna

Graf: egen

Faksimil 1 kommunalrådet: GP 11/11-2009

Faksimil 2 kommunalrådet: SvD 11/11-2009

Faksimil 3 kommunalrådet: SvD 12/11-2009

Sidan 22: Olyckan

Bild "firefighters": <http://search.creativecommons.org/#>

Graf: egen

Sidan 23-24: Fortsättning Olyckan

Bilder till voxpop: egna

Graf: egen

Sidan 25: Exempel ur verkligheten

Faksimil 1 fire: The Guardian 9/11-2009
Faksimil 2 tragedin i Rinkeby: DN 27/7-2009
Faksimil 3 skadade soldater: GP 14/11-2009
Faksimil 4 car accident: Metro London 5/11-2009

Sidan 26-27: Medieklimat i förändring
Bild The Guardians redaktion: egen bild

Sidan 28-29: Diskussion/Reaktion
Bild 1, 2, 3 ”newspapers”: www.sxc.hu

Sidan 30-31: PON Ella Nyström
Bild porträttfoto: Bild från Migrationsverket. Tillstånd från Thomas Kullberg.
Faksimil: GP 15/12-2008
Bild ”reading newspapers”: <http://search.creativecommons.org/#>

Sidan 32-33: PCC Alison Hastings
Bild porträttfoto: Pressbild från PCC
Faksimil Higgs: Metro London 17/11-2009
Bild bobby: egen

Sidan 34: Allmänintresse eller allmän nyfikenhet?
Bild “Reading newspapers in New York”: <http://commons.wikimedia.org/wiki>

Sidan 35: Från ett perspektiv till ett annat
Faksimil 1 15-årig pojke greps: GP 14/11-2009
Faksimil 2 Babyface: Metro 1/12-2009

Intervjufrågor

Inledande frågor

Hur länge har du arbetat som journalist?

Hur länge har du arbetat på den här tidningen?

Har du arbetat inom något annat journalistiskt område? (Annan tidning, TV?)

Vad har du för utbildning?

Du kommer nu att få höra ett antal fiktiva fall där vi är intresserade av att höra din åsikt.

Tanken är inte att du ska utgå från tidningens policy, utan det är dina egna värderingar vi vill ta del av.

Mordet

Några timmar innan deadline ringer tidningens tipstelefon. En kvinna som bor i Örgryte/Djursholm berättar att polis och ambulans står på gatan utanför, och att en övertäckt kropp förs ut ifrån grannarnas villa. Grannarna består av familjen Jonsson: mamma Jessica, pappa Paul, och dottern Sara – som är finalist i årets tävling av idol. Kvinnan berättar även att hon har sett pappan i huset, Paul Jonsson, föras ut i handfångsel till polisbilen. Du har försökt att få tag på polisen, men inte lyckats.

Vad anser du att du som journalist bör göra med informationen?

Nästa dag ringer du polisen för att få mer information. Polisen är förtegen men bekräftar att det har skett ett mord och att den avlidne är dottern i huset, det vill säga idoldeltagaren. Polisen nämner inga namn, men bekräftar adressen, och att det finns en misstänkt gärningsman. Ingen är ännu anhållen. Du ringer sedan upp kvinnan som lämnade tipset och frågar om hon vill ställa upp på en intervju. Det vill hon gärna. Med kvinnan som källa får du reda på att en konflikt blossat upp i familjen, eftersom Sara i förra veckan vek ut sig i en herrtidning. Kvinnan har även tagit bilder på Paul Jonsson i handfångsel och Sara Jonssons övertäckta lik.

Vilka delar av det du vet anser du att man bör publicera?

Namn på Paul?

Namn på Sarah?

Bilder?

Anser du att du kan använda dig av vinkeln att Paul är misstänkt till mordet på sin dotter, på de grunder du har?

En stor kvällstidning har på sin webbplats offentliggjort namn och bild på både den mördade Sara, och hennes mördare: pappa Paul.

På vilket sätt påverkar det dig i ditt tidigare fattade beslut angående publicering?

Varför då? På vilket sätt?

Vid en presskonferens bekräftar polisen att fadern Paul Jonsson är anhållen misstänkt för mord på sin dotter Sara.

Hur anser du att man bör rapportera händelsen?

Paul Jonsson döms till livstids fängelse för mord.

Fråga: Hur anser du att man bör rapportera händelsen?

Anser du att man bör namnge Paul Jonsson?

Anser du att man bör namnge Sara Jonsson?

Hur mycket hänsyn anser du att man bör visa den övriga familjen, i det här fallet frun?

Anser du att man bör namnge henne eller publicera en bild på henne? Skulle du försöka kontakta henne?

Förskingringen

Riksdagspolitikern Allan Carlsson har gripits misstänkt för att ha förskingrat hundratusentals kronor från den tennisklubb där han är medlem. Gripandet har skett under förmiddagen och du har fått tipset från en bekant som själv brukar gå till tennisklubben. Polisen bekräftar att en person gripits.

Hur anser du att man bör rapportera kring händelsen?

Anser du att man bör publicera namn på Allan Carlsson i artikeln? Bild?

Du intervjuar ordföranden i tennisklubben som själv hör av sig till tidningen. Han talar om att Allan Carlsson haft ansvar för klubbens bokföring, samt att han nyligen köpt sig en ny sportbil.

På vilket sätt anser du att den nya informationen förändrar din inställning till namn och bildpublicering på de inblandade?

Allan Carlsson åtalas och partiet kräver att han avgår.

Fråga: På vilket sätt förändrar det din inställning till att publicera Allan Carlssons namn- och bild?

Antag att exakt samma sak hade hänt fast personen i fråga hade varit TV-programledare istället för riksdagsledamot.

Hade det förändrat ditt agerande som journalist i fråga om namn och bildpublicering?

Olyckan

Ett telegram kommer in till redaktionen om en våldsam brand på ett stort lyxhotell i Karibien. Totalt har runt 150 personer omkommit, och enligt hotellets kontaktperson befinner sig fem göteborgare på hotellet. Tre stycken är identifierade och avlidna, två saknas. Du har namn och passbilder på samtliga svenskar.

Hur anser du att du bör rapportera kring händelsen?

Anser du att du bör publicera de omkomnas namn? De saknades namn? Bilder?

Du har talat med de anhöriga och en familj har gett sitt godkännande för publicering av namn och bild på de avlidna, medan de två andra familjerna inte vill figurera i pressen. Familjerna till de två saknade (båda är vuxna) har inget att invända mot namn och bildpublicering.

Hur anser du att du bör göra angående namn och bildpublicering? Hur anser du att du bör göra med de två svenskarna som saknas, angående namn och bildpublicering?

Det visar sig att ytterligare en svensk är anmäld saknad: Tom sex år. Hans föräldrar är de andra två som är saknade.

Hur anser du att man bör rapportera kring händelsen?
Anser du att du bör namnge Tom? Bild?

Ponera att en liknande olycka hade skett i Göteborg/London/Stockholm.
Hur anser du att man i ett sådant läge bör rapportera i fråga om namn och bild?

Slutfrågor

Har din tidning, enligt dig, en väl utarbetad policy kring namn- och bildpublicering?

Hur mycket känner du att den styr dig i ditt arbete?

Hur väl känner du att tidningens policy överensstämmer med dina åsikter?

Tror du att du hade resonerat annorlunda kring namn- och bildpublicering för tio år sedan/ i början av din karriär?

Känner du dig ibland osäker när du fattar beslut angående namn- och bildpublicering?

Vad tycker du om det allmänna medieklimatet när det gäller namn- och bildpublicering i Sverige?

Vad är din inställning till PON?

Interview questions

Preliminary questions

How long have you worked as a journalist?

How long have you worked at this newspaper?

Have you worked in any other journalistic field? (Other newspaper, TV?)

What is your education?

You will now hear a series of fictitious cases where we are interested in hearing your opinion. It is your own values we would like to receive, and not your newspapers policy.

The Murder

A few hours before deadline a woman who lives in Chelsea contacts the newspaper. She says that police and ambulance are on the street outside, and that a covered body has been brought out from the neighbors' house. The neighbors consist of the Johnson family: mom Jessica, dad Paul, and the daughter Sara - who is a finalist in this year's edition of X-factor. The woman also tells you that she has seen the father in the house, Paul Johnson, been brought out in handcuffs to the police car. You have tried to get hold of the police, but failed.

What do you think that you as a journalist should do with this information? Why?

The next day you get in contact with the police to receive some more information. The police confirm that there has been a murder and that the deceased is the daughter of the house, namely the X-factor participant. **The police won't give you any names, but** confirms the address, and that they have a suspect, but no one has been arrested. You then call the neighbor who tells you that there had been a conflict in the Johnson family, **as Sara has taken her clothes off for a mens' magazine.** The neighbor also says that **she's got pictures of the father in handcuffs and of the X-factor participant's covered corpse.**

Which parts of this information do you think should be published? (Name of Paul? Name of Sarah? Pictures?)

Would you suggest that the father is suspected of murdering his daughter?

A major newspaper has on its website published the names and pictures of both the murdered Sara, and her supposed killer: her dad Paul.

Does this affect your previous decisions? Why?

At a press conference police confirm that the father Paul Johnson has been arrested on suspicion of murdering his daughter Sara.

Does this affect your previous decisions? Why? Why not?
(Names? Pictures?)

Paul Johnson is sentenced to life imprisonment for murder.

How do you think that you should report this? (Names? Pictures?)

Regarding the rest of the family, in this case the wife: would you name her or publish a photo of her? Would you try to contact her?

The Fraud

An MP, Allan Carson has been arrested on suspicion of embezzling thousands of pounds from the tennis club where he is a member. The arrest took place during the morning and you've got the tip from an acquaintance who himself usually goes to the tennis club. The police only confirm that a person has been arrested.

How would you report this incident?

Would you publish the name of Allan Carson? Picture?

The chairman of the tennis club contacts the newspaper and tells you that Allan Carson was their treasurer, and that he recently bought himself a new sports car.

Does the new information change your attitude regarding the publication of name and picture of the MP? How do you justify that?

Allan Carson is prosecuted and the party calls for his resignation.

How does this affect attitude towards the publication of Allan Carson's name and picture?

Suppose that the same thing had happened to a TV-host instead of an MP.

Had it changed your reasoning as a journalist in terms of name and picture publication?

The Accident

A news report of a massive fire in a large luxury hotel in the Caribbean arrives to the editorial office. In total, around 150 people have been killed, and according to the hotel's spokesperson five Londoners stayed at the hotel. Three of them are identified and confirmed dead, and two are missing. You have the names and passport photos of all five of them.

How would you report the incident?

Do you think that you should publish the victims' names? The names of the missing people? Their pictures?

You have spoken to the families and some of them have given their approval regarding publication of names and pictures of the deceased, and some families disapproved. The families of the two missing persons (both are adults), have no objection to the publication of name and picture.

Does the new information change your attitude regarding the publication of name and picture of the victims? How do you think you should handle the two missing persons?

It turns out that another Londoner is missing: Tom 6 years old. His parents are the other two missing persons.

Would you publish Tom's name and/or picture?

Suppose that a similar fire had taken place in London.

Would that change the way you would report the occasion?

Final Questions

Have your newspaper, according to you, a well developed policy on name and picture publishing?

To what extent does it affect you in your profession?

How well does the newspaper's policy correspond with your views?

Would you have reasoned in a different way regarding publication of name and pictures ten years ago / at the beginning of your career?

Do you sometimes feel unsure whether you should use names and pictures in your articles?

What's your opinion on the general media climate in the UK, especially regarding the publication of names and pictures?

What's your opinion of the Press Complaints Commission?

